

DRAUGAS

PERIODICALS
May 9,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽĖS - MAY 9, 2000

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05/08/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr.91

Kaina 50 c.

Centristai nerimauja dėl politinio persekiojimo

Vilnius, gegužės 8 d. (BNS) — Centro sąjungos atstovai Romualdas Ozolas ir Vytautas Čepas prašo ištirti, kodėl valstybinės institucijos ir konkrečiai specialiosios tarnybos yra naudojamos prieš politines partijas.

Spaudos konferencijoje pirmadienį CS pirmininkas R. Ozolas ir parlamentaras centristas V. Čepas pateikė kelis faktus, kurie, jų teigimu, rodo, kad jie buvo „intensyviai sekami“ specialiųjų tarnybų, nes ėmėsi savarankiškai tirti tariamos korupcijos Generalinėje prokuratūroje atvejus.

Centristai taip pat teigė, jog dėl jų partijos domėjimosi valstybinio saugumo ir gynybos klausimais jie buvo sekami Krašto apsaugos ministerijos Antrojo (žvalgybos) departamento nurodymu.

Pasak R. Ozolo, prieš savaitę jo spaudos konferencijoje dalyvavo aukštas Valstybės saugumo departamento (VSD) pareigūnas. R. Ozolas sakė, kad tokiu būdu jis buvo sekamas, nes pareigūnas jam neprisistatė ir neinformavo, jog nori klausytis spaudos konferencijos. „Jeigu jis sėdėjo neprištas, jis mane sekė“, sakė R. Ozolas.

Minėtoje spaudos konferencijoje R. Ozolas informavo apie balandžio paskutiniomis dienomis Centro sąjungos Palangoje surengtą konferenciją valstybinio saugumo ir gynybos klausimais.

Anot R. Ozolo, vėliau „buvo kviečiami pokalbiui kai kurie pranešėjai“, tačiau jiems atsisakius, konferencijos organizatoriaus V. Čepo buvo paprašyta pateikti kai kuriuos pranešimus.

R. Ozolo teigimu, nė vienas centristų niekada nebuvo valstybinio saugumo ir gynybos

priešas. „Jeigu ponui (krašto apsaugos ministrui Česlovui) Stankevičiui atrodo kitaip, tai yra jo suvokimo problema“, sakė R. Ozolas. Jo teigimu, „KAM Antrasis departamentas nurodė VSD“. „Tai jo nurodymu buvo domėtasi, ką mes veikėme Palangoje“, sakė R. Ozolas.

Anot jo, „V. Čepas buvo intensyviai sekamas, lydimas“ ir Klaipėda, be to, panašius „lydimus“ teigia patyręs ir R. Ozolas. Jo teigimu, vieną kartą jam vykstant į Alytų, į abi puses paskui sekė automobiliai: R. Ozolo teigimu, jis sužinojęs, kad minėtasis automobilis nepriklauso nei KAM, nei VSD.

KAM ir VSD atmeta centristų kaltinimus

Krašto apsaugos viceministras ir Valstybės saugumo departamentas (VSD) paneigė Seimo narių centristų teigimus, neva juos sekė VSD, ir kad tai neva buvo daroma KAM žvalgybos skyriaus nurodymu.

„Kategoriskai neigiu, kad KAM Antrasis departamentas sekė poną Ozolą, poną Čepą ar bet kurį kitą politiką“, sakė viceministras Romas Kilikauskas. Pasak viceministro, jis asmeniškai vadovauja Antrajam departamentui, ir būdamas išaukštas demokratinėje sistemoje, neišvaizduoja, kad specialiosios tarnybos gali būti naudojamos politikų sekimui.

R. Kilikauskas pabrėžė savo nuostabą, kad, nusižengdami etikai, Seimo nariai meta itin rimtus kaltinimus, neturėdami jokių įrodymų. Viceministras pareiškė ryžą ištirti įvykį, jeigu tokiems teiginiams atsiųstų nors menkiausias pagrindas.

Modernieji krikščionys demokratai — prieš aklas politines kovas

Vilnius, gegužės 8 d. (Elta) — Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga (MKDS) ragina į politinį gyvenimą sugrąžinti teigiamą lygmenį ir kuryba vardan žmonių pakeisti aklas politines kovas. Tokios MKDS nuostatos išreikštos šios partijos tarybos kreipimėsi.

Modernieji krikščionys demokratai taip pat bugštuoja, kad kalbos apie „kairiųjų“, centro dešinių vienijimąsi gali nerekšti siekiu nuo kovos pereiti prie kurybos.

* **Vyriausybė galvoja nebeakinti lėšų** tarnybiniams pareigūnų butams išlaikyti, todėl „valdininkai ruošiasi palikti Turniškes“, informuoja „Respublika“ (05.08). Laikraštis rašoma, jog „Saulėlydis“ komisijos paskaičiavimais, tokiu būdu tikimasi per metus sutaupyti daugiau kaip pusę milijono litų. Pokario metais statytuose plytiniuose dvikaukščiuose nameliuose įrengta po 4-6 butus, juose gyvena viceministrai, ministrai, kitų valdžios institucijų darbuotojai, atvykę į sostinę dirbti iš kitų Lietuvos miestų. Iki šiol laikini šiu butų nuomininkai už gyvenimą 2-3 kambarių butuose, kurių bendras plotas maždaug 70 kv. metrų, kas mėnesį mokėjo po 700-800 litų.

„Kairieji“ vienijasi prieš „dešiniuosius“, „dešinieji“ telkiasi, skelbdami „kairiųjų“ grėsmę, taigi vyksta ne politinių įpročių kaita, bet telkiamos jėgos naujoms kovoms“, rašoma MKDS tarybos kreipimėsi, raginančiame keisti nevaisingus politinius įpročius. Jame taip pat pabrėžiama MKDS esant „atvirą politiniam dialogui bei kurybingam bendradarbiavimui su visomis demokratinėmis jėgomis“.

Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga, įsisteigusi balandžio 24 d., kitą savaitę ketina pateikti dokumentus Teisingumo ministerijai ir tapti oficialiai registruota partija.

* **Vyriausybė svarstys siūlymą panaikinti** sprendimą skirti pirmojo laipsnio pensijas (552 litai) dviem rezistencijos dalyviams, nes paaiškėjo, kad jie bendradarbiau su buvusios Sovietų Sąjungos represinėmis struktūromis. 1925 ir 1926 m. gimusiems Antanui Končiui ir Stasiui Žemaičiui valstybinės pensijos buvo skirtos praėjusių metų kovą. Po metų, paaiškėjus apie jų bendradarbiavimą su sovietų saugumu, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro gene-

Gegužės 7 dieną po beveik keturių dešimtmečių vel atgijo garbiosios Vilniaus Kalvarijos, turinčios labai seną pamaldumo tradiciją. Sekmadienį ten buvo pašventintos septynios atstatytos Kristaus Kančios kelio koplyčios. Nuotr.: Iškilminga procesija apeina koplyčias. Gedimino Žilinskis (Elta) nuotr.

Europos Sąjunga siūnčia „signalus“ dėl narystės 2004-aisiais

Hamburgas-Berlynas, gegužės 8 d. (BNS) — Lietuvos ministras pirmininkas Andrius Kubilius Vokietijos laikraščiu pareiškė, kad yra „signalų iš Briuselio“, jog Europos Sąjunga gali suteikti narystę Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms apie 2004-uosius metus.

Kaip praneša naujienų agentūra „Bridge News“, A. Kubilius dienraščiui „Hamburgischer Abend“ taip pat sakė, jog Lietuva tikisi 2002 metais pradėti narystės derybas su NATO.

Anot A. Kubiliaus, Baltijos valstybių priėmimas į ES neturėtų priklausyti nuo Lenkijos priėmimo. „Kitos šalys neturėtų būti vertinamos laukti, jeigu Lenkija būtų nepasiruošusi narystei“, sakė A. Kubilius. Paklaustas, ar jam nekelia susirūpinimo nepakankamos Lenkijos pastangos pasiruošimo narystei, nes ji laikoma viena sąlygų prieš priimančią kitas Rytų Europos valstybes, A. Kubilius atsakė, jog Lenkijos vyriausybė yra pažadėjusi paspartinti pasiruošimą.

Tuo tarpu už ES plėtrą atsakingas Europos Komisijos igaliotinis Guenter Verheugen Vokietijos žurnalui „Der Spiegel“ pareiškė, kad naujos valstybės iš Rytų ir Pietų Europos gali būti priimtos 2005 metais, ir jų gali būti iki dešimties.

Prezidentas siūlo palengvinti žemės pardavimą užsieniečiams

Vilnius, gegužės 8 d. (BNS) — Pirmadienį susitikime su Vokietijos ir Lietuvos ūkio asociacijos nariais prezidentas Valdas Adamkus pareiškė, Lietuvoje būtina keisti Konstituciją ir leisti užsieniečiams įsigyti žemės ūkio paskirties žemę.

„Laikas leisti užsienio piliečiams ir kompanijoms įsigyti žemės ūkio paskirties žemę ir, reikalingai esant, lengvai keisti jos paskirtį. Laikas pertvarkyti mokesčių sistemą, panaikinti nereikalingą reglamentavimą, priartinti mokesčius prie jų analogų Vakaruose. Kaip

ralinės direktorės įsakymu jie pripažinti netekusiais ginkluotą pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvio-kario savanorio statuso. (BNS)

Kaip praneša agentūra „Associated Press“, igaliotinis mano, jog 2005 metų sausio 1 dieną ES narėmis galėtų tapti anksčiau derybas pradėjusios Lenkija, Vengrija, Čekija, Estija, Slovėnija ir Kipras bei nuo šių metų besiderančios Slovakija, Lietuva, Latvija ir Malta.

Jūros ir Kuršių marių dugne rasta itin kenksmingų medžiagų

Klaipėda, gegužės 8 d. (Elta) — Ištyrus Kuršių marių, Klaipėdos sąsiaurio ir Baltijos jūros dugno gramzdinimo rajono dugno nuosėdas rasta alavo organinių junginių, tarp kurių ir vieno toksiškiausių — alavo tributilo.

Didžiausios minėtų medžiagų koncentracijos nustatytos Žvejybos uosto teritorijoje bei Malkų įlankoje, kur yra karienių uostas ir AB „Vakarų laivų remontas“. Čia kenksmingų medžiagų kiekis net 80 kartų viršija leistiną normą. Jūrinį tyrimų centro duomenimis, alavo organiniai junginiai yra naudojami laivų dažų gamyboje, kurie juos apsaugo nuo apaugimo dumbliais, moliuskais bei šakojais vėžiagyviais.

Alavo tributilas yra vienas toksiškiausių sintetinių junginių, kuris dėl žmonių aplaidumo ir neapdairumo patenka į aplinką ir daro neigiamą biologinį poveikį visiems gyviesiems organizmams. Laboratoriniiais

Lietuvos prezidentas šito siekiu ir sieksiu toliau“, kalbėjo V. Adamkus.

Prieš kelerius metus, priėmus Konstitucijos pataisą, užsienio piliečiams buvo leista įsigyti Lietuvoje ne žemės ūkio paskirties žemę.

Be kita ko, susitikimo dalyviams V. Adamkus pateikė užsienio investuotojų apklauso rezultatus. Pagal bendrą investicinio klimato vertinimą tarp 13 Vidurio ir Rytų Europos valstybių Lietuvai suteiktas 6 vieta. V. Adamkaus nuomone, tai rodo, jog verslo aplinka Lietuvoje gerėja.

Jis pažymėjo vertinimą Andrius Kubilius vyriausybės nusiteikimą mažinti nereikalingas administracines kliūtis investicijų kelyje. (BNS)

Pasak AP, G. Verheugen pasiūlys ES viršūnių susitikimui gruodį, kad ES nustatytų 2002-ųjų metų pabaigą kaip siektiną derybų pabaigos datą, dar dvejus metus paliekant valstybiniais parlamentams patvirtinti narystės sutartis.

Toks scenarijus iš esmės atitinka Lietuvos planus baigti derybas 2002 m. ir iki 2004 m. būti pasiruošusiai priimti narystės išipareigojimus.

tyrimais įrodyta, kad net mažiausias šios medžiagos kiekis sukelia moliuskų kiaušinių vystymosi sutrikimus, išsėkimus, pilvokų moliuskų lyties pasikeitimą. Jo randama ir didžiųjų vandens gyvūnų organizmuose.

Ištyrus dugną centrinėje Kuršių marių dalyje, didžiausias alavo tributilo ir jo metabolitų kiekis nustatytas Nidos priekyje. Didžiausio tokio tipo tarša pasižymi būtent Klaipėdos sąsiaurio dugnas, išskaitus vykdančios uosto akvatorijos gilimo darbus.

Nors pagal Helsinkio konvencijos rekomendaciją jos narės (Lietuva irgi yra narė) išipareigoja kontroliuoti ir mazinėti Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos taršą ypač pavojingomis ir kenksmingomis medžiagomis. Lietuvoje tokie tyrimai iki šiol nebuvo atlikti.

Ši kartą jie nemo-kamai atlikti Prancūzijos laboratorijoje. Planuojama, kad vasarą jie bus pakartoti, tada Aplinkos ministerija ir spręs, kaip sumažinti ir griežčiau kontroliuoti jūros taršą.

* **Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos** išvakarėse Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus palinkėjo išlaikyti sunkiai iškovotą laisvą lietuvišką žodį. Sveikindamas žurnalistus, knygų leidėjus ir skaitytojus bei kalbininkus su profesine švente, A. Adamkus pasidžiaugė „spaudos laisve, žurnalistų sugebėjimu atskleisti gyvenimo realybę ir pasidalyti ja su skaitytojais, klausytojais, žiūrovais“. (BNS)

* **Šią savaitę iš Karinių oro pajėgų (KOP) vado** pareigų pasitrauks pulkininkas

Iš Rusijos bus reikalaujama pinigų už okupaciją

Vilnius, gegužės 6 d. (BNS)

— Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis parengė įstatymo projektą, išreikalaujantį vyriausybę išreikalauti iš Rusijos kompensaciją už Sovietų Sąjungos okupacijos metu Lietuvai padarytą žalą.

Si parlamento vadovo ideja atsirado baigiantis šio Seimo kadencijai bei prezidentui Valdui Adamkui ruošiantis vizitui į Maskvą. Planuojama, kad šis vizitas turėtų įvykti birželį.

Dienraštis „Respublika“ šestadienį rašo, kad V. Landsbergio parengtame įstatymo projekte sakoma, jog Rusija turėtų kompensuoti Lietuvai sovietmečiu padarytą žalą, mat ji pasiskelbė esanti Sovietų Sąjungos teisių ir išipareigojimų perėmėja.

Be to, Lietuvos piliečiai dar 1992 metais surengtame visuotiniame balsavime dėl Rusijos armijos išvedimo pareiškė, kad šis valstybė turėtų kompensuoti ir Lietuvai padarytą materialinę žalą.

V. Landsbergio teigimu, Lietuvos teritorijos okupacija nėra iki galo baigta ir dabar, mat Rusijos valdžios institucijos yra užėmusios Lietuvai priklausantį žemę ir pasta-

tus Romoje bei Paryžiuje.

V. Landsbergio siūlomame įstatyme numatytas, kad vyriausybė turi įkurti specialų Sovietų Sąjungos žalos kompensavimo fondą bei kreiptis į Rusiją, kad ši pervestų pinigų lietuvių tremtinių grįžimo į Lietuvą programoms. Įstatymo aiškinamajame rašte teigiama, kad Rusija, stodama į Europos Tarybą, yra išipareigojusi padėti anksčiau iš Baltijos valstybių deportuotiems žmonėms.

Seimo pirmininko nuomone, pinigų iš Rusijos galima gauti pakeliant įkainius šios valstybės kariniams ir pavojingiems kroviniams, vežamiems per Lietuvą į Karaliaučius. Dalis šių padidintų vežimo įkainių galėtų būti pervedama į Sovietų Sąjungos padarytos žalos kompensavimo fondą.

Tačiau, pasak „Respublikos“, geležinkelio specialistai baiminasi, kad Lietuvai vienašališkai padidinus įkainius Rusijos kariniams kroviniams, ši valstybė gali padidinti įkainius visiems kroviniams, vežamiems Lietuvos kryptimi. Tokiu atveju neišvengiamai sumažėtų tranzitinių krovinių kiekiai.

Rusijos komunistai gina Lietuvoje teisiamus „SSRS piliečius“

Maskva, gegužės 6 d. (BNS) — Rusijos komunistų vadovas Genadij Žiuganovas savo pareiškime paragino Rusijos ir užsienio organizacijas apginti Lietuvoje kalinamus Mykolą Burokevičių, Leoną Bartaševičių, Juozą Kuolelį ir Janą Prokopovičių kaip „SSRS piliečius“.

„Kadangi kai kurie politiniai kaliniai yra SSRS piliečiai, neturintys Lietuvos pilietybės, tai Rusija, kaip SSRS teisių perėmėja, turi teisę ir pareigą siekti, jog Lietuvoje nebūtų pažeidžiamos žmogaus teisės“, teigiama G. Žiuganovo pareiškime, šestadienį perduotame BNS. „Turimomis žiniomis, Lietuvos politinių kalinių M.

Zenonas Vegelevičius, o jo pavaduotojas Stasys Murza — jau pensijoje. Z. Vegelevičius sakė, kad nuo kito pirmadienio jis išleidžiamas į aktyvų rezervą. Pulkininkas dar nežino, į kokią postą gali būti paskirtas ir iš pradžių ketina išeiti atostogų. 48-rių metų Z. Vegelevičius yra vienas KOP kūrėjų, pirmasis oro pajėgų vadas. „Mes pradėjome nuo kėdės ir stalo. Kai kas yra padaryta, bet dar toli gražu iki to, ko reikia“, beveik 10 metų darbą įvertino Z. Vegelevičius.

* **Vyriausybė nutarė garantuoti**, kad iš Švedijos gautama zenitinių pabūklų įrangą nebus perduota trečiosioms šalims be išankstinio JAV sutikimo. Gegužės 3 dienos ministrų kabineto posėdyje igaliojimai pasirašyti šiuos išipareigojimus patvirtinantį dokumentą suteikti krašto apsaugos ministrui Česlovui Stankevičiui. KAM informavo, kad šiuos pabūklus iš JAV gausi Švedija buvo prisiėmusi tokius pačius išipareigojimus dėl įrangos perdavimo trečiosioms šalims. Todėl, gaudama ginkluotę, Lietuva perima ir išipareigojimus. (BNS)

KALENDORIUS

Gegužės 9 d.: Austėja (Austė), Beatas, Edita, Grigalius, Meilė. Gegužės 10 d.: Antoninas, Beatrice, Putinas, Servaidas, Songaila, Viktorina. (BNS)

PRAŠĖM ATSLIEPTI — IR ATSLIEPĖ

Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija (buv. realinė mokykla, Berniukų gimnazija, I vidurinė) yra viena seniausių vidurinių mokyklų Lietuvoje, savo istorijos lapus rašanti nuo 1727 m. Ji taip pat yra ir pirmoji Lietuvoje lietuviška vidurinė mokykla (nuo 1915. 10.01). Per beveik 275 egzistavimo metus mokykla išleido šimtus auklėtinių, garsinusių ir garsinančių Panevėžį toli už jo ribų.

Ilgą ir turiningą gimnazijos raidą matyti jos istorijos muziejuje, veikiančiame nuo 1972 m. ir turinčiame per 9,000 eksponatų (įvairių dokumentų, mokytojų ir mokinių parašytų knygų, atsiminimų, nuotraukų ir kt.). Buvę mokytojai ir mokiniai noriai dovanoja muziejui savo archyvuose saugotą medžiagą, kuri tampa prieinama mokslininkams, studentams, mokytojams, mokiniams ir visuomenei rašant mokslo, diplominius, kursinius darbus, referatus. Mokytojai muziejaus medžiagą naudoja istorijos, lietuvių k. ir literatūros bei kitose pamokose.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, susidarė palankios sąlygos bendrauti su į Vakarų nuo antrosios sovietinės okupacijos pasitraukusiais mokytojais ir mokiniams. Lankydami Lietuvoje jie nepamiršta užsukti į buvusią savąją Alma Mater, palikti atsiminimus, parašytas knygas bei kitokią medžiagą. Deja, dar daug vertingos medžiagos gimnazijos istorijai tebeguli staliuose, dūla asmeniuose archyvuose, neprieinami visuomenei. Norėdamas paskatinti pasidalinti su muziejumi turima medžiagą, prieš keletą metų per lietuviškus laikraščius kreipiausi „Atsiliepti, Panevėžio gimnazistai!“ Labai malonu, kad tai buvo veiksminga paskata, po kurios muziejaus fonduose atsirado daug naujos, unikali medžiagos apie pasitraukusius į Vakarus gyvenimą, veiklą. Jausdamas, kad dar daug medžiagos nepasiekė muziejaus, kad dėl įvairių priežasčių ji gali sunykti ar prapulti negrįžtamai, noriu dar kartą pakviesti bendradarbiauti, pasidalinti turima medžiaga.

Ta pačia proga noriu nuodirdiai padėkoti uoliausiems muziejaus talkininkams ir rėmėjams. O tokių sąrašas netrumpas.

Pirmasis kelią į gimnaziją „surado“ Kanadoje, Niagara Falls, gyvenantis 1931 m. absolventas Stasys Janušonis. Baigiantis sovietmečiui, gimnaziją pasiekė po pirmosios siuntos. Per daugiau kaip dešimtmetį jo fondas — vienas turtingiausių. Tai įvairūs žemėlapiai, retos, Vakaruose leistos, lietuviškos knygos, knygos bei albumai kitomis kalbomis, „Kario“ žurnalai, atsiminimai, nuotraukos, buvusių mokytojų (J. Zikaro, J. Kaminskio), meno kūrinių bei kita medžiaga. Jau daug metų jis gimnazijai užprenumeruoja „National Geographic“, materialiai remia nepasiturinčius mokinius, paskatino ne vieną gimnazistą „rasti kelią“ į savąją gimnaziją.

Truputį vėliau Illinois valstijoje gyvenantis medicinos daktaras Rimvydas Sidrys, gimnaziją baigęs 1940 m. Iki šiol dar nepalanki jo nuostabūs atsiminimai apie prieškarinio gimnazijos mokytojus. Kelionių aprašymai, iliustruoti skaidrių kolekcija apie įvairias, jo aplankytas pasaulio vietas.

JAV gerai žinomas visuomenės veikėjas, pedagogas, dau-

gelio vadovėlių autorius, Panevėžiečių klubo narys Juozas Masilionis. Dar Sąjūžio laikais aplankė gimnaziją — ne tušiomis rankomis. Nuo tada gimnazijos mokiniai galėjo „pačiupinėti“ rečiausius leidinius — „Aušrą“, „Varpą“, apie kuriuos buvo tik girdėję lietuvių kalbos pamokose. Vėliau fondą papildė savo parašytomis, redaguotomis knygomis bei kitais leidiniais. Sužinojęs, kad rengiamiesi išleisti gimnazijos istoriją, susidūrė su finansiniais sunkumais, materialiai parėmė pats ir surado rėmėjų. Tai buvo rimta pasipiršti leidžiant „Panevėžio Juozo Balčikonio gimnaziją“.

Vienas geriausių talkininkų ir rėmėjų yra Ohio valstijoje gyvenantis Zenonas Dučmanas. Ne kartą lankėsi gimnazijoje, parašė atsiminimus apie mokinius ir mokytojus, iš savo archyvo ir turtingos bibliotekos padovanojo nemažai vertingų eksponatų, ne kartą materialiai skatino jaunuosius kraštotyrininkus. Jis jau keletą metų uoliai renka ir siunčia į gimnazijos istorijos muziejų buvusių gimnazistų dovanotą medžiagą, skatina kitus bendradarbiauti su muziejumi. Neaplenktas savo istorinė vertė jo karo metų dienoraštis. Daug sąsiuvinų, prirašytų pieštuku, rašalu ir dar kažkuo, išnešiotų ir išsaugotų kelioniaišyje net tragiškiausiose traukimosi iš Lietuvos situacijose — unikalus praeities dokumentas. Pamatęs, kad muziejuje tikrai vertinama ir saugomi praeities dokumentai, susijaudinęs patikėjo saugoti ir dienoraščio originalą! Patebėjęs muziejaus ekspozicijoje iš Kanados grįžusį jūrų skautų vėliavą, jis taip pat pasiuntė dar Vokietijoje siūtą skautų vėliavą, kuriai muziejui skirta garbinga vieta.

JAV gerai žinomas Massachusetts valstijoje gyvenantis skautų veikėjas Petras Molis. Jis ne kartą lankėsi gimnazijoje, atveždamas ir atsiveždamas daug skautiškos literatūros bei kitokios medžiagos, ne kartą skatino materialiai jaunuosius kraštotyrininkus. Jo vardo premija skiriama kasmet už geriausius kraštotyros darbus.

Australijoje gyvena buvę gimnazistai broliai Gediminas ir Vytautas Patupai. Jie — beveik kasmetiniai gimnazijos svečiai. Prieš keletą metų įsteigė premijas, skiriamas už geriausius abiturientų literatūros rašinius. Per keletą metų jų rašinių susikaupe nemažas rinkinys, kuris 2000 m. ruošiamas išleisti atskira knyga. V. ir G. Patupai materialiai remia šios premijos laureatų knygų išleidimą. Jie taip pat 1,000 dolerių skyrė ir gimnazijos istorijos išleidimui.

Dar gyvendamas Prancūzijoje, paskutinis Lietuvos diplomatinis šefas Stasys Bačkis, gimnaziją baigęs 1925 m., muziejų papildė vertingais atsiminimais, senomis nuotraukomis ir kt. medžiaga. Grįžęs į nepriklausomą Lietuvą, iki pat gyvenimo pabaigos buvo nuolatinis rėmėjas naujausia medžiaga. Jo fonde nemažai medžiagos apie Lietuvos diplomatų veiklą sovietinės okupacijos metais.

Daug metų su muziejumi palaiko ryšius Wisconsin valstijoje gyvenantis Leonas Balčius. Jo fonde daug medžiagos, jo ir kitų gimnazistų gyvenimo bei veiklos Vokietijoje, daug vertingų nuotraukų. Gimnazijos istorijos muziejui saugoma beveik visa periodinė spaudoje jo spausdinta

Š.m. kovo 12 d. Vilniuje, Radvilų rūmuose, įvykusios išėjusių lietuvių dailės parodos metu. Iš kairės: Magdalena B. Stankūnienė, PLB atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis ir Danutė Žemkalnienė. Nuotr. Pranės Štutienės

medžiaga. Vakaruose gerai žinomas, Londone gyvenantis 1929 m. absolventas rašytojas Kazys Barėnas. Savajai gimnazijai jis padovanojo beveik visas savo parašytas knygas, o miesto G. Petkevičiaus-Bitės bibliotekai — didelę dalį savo bibliotekos rinkinių.

Net kelias knygas parašė taip pat buvęs mokinys Vladas Būtenas-Ramojus. Iki jo ankstyvos ir nelauktos mirties tęsėsi susirašinėjimas. Jis ketino išsifruoti ir paskelbti pavardės kovotojų, kuriuos savo memuarų knygoje „Lenkynės su šėtonu“ mini. Taip ir liks tie kovotojai nežinomi „X“ ir „Y“, nes tuos ketinimus atskleidė jų pavardės nutraukė netikėta mirtis.

Kompozitorius, chorų vadovas Stasys Slizys ne tik aplankė savo jaunystės miestą, bet ir praturtino muziejų medžiaga apie savo muzikinę veiklą.

Brazilijoje gyvenanti rašytoja Halina Didžiulytė-Mošinskienė atsiuntė vertingus gimnazijos metų dienoraščio puslapius, bet ir vertingus atsiminimus apie Brazilijoje skurdę mirusį žinomą poetą, žurnalistą, keliautoją, kelių knygų autorių Petrą Babicką, kitus mokinius bei mokytojus.

Buvęs lietuvių tautos įkaltas Stutthofio koncentracijos stovykloje, vienas 1941-ųjų sukilimo Kaune organizatorių Pilypas Narutis gimnazijai padovanojo penkiolika Vokietijoje ir JAV leistų laikraščių komplektų, savo parašytas knygas. Jis ne tik lankėsi gimnazijoje, bet su ja palaiko nuolatinį ryšį.

Nepriklausomos Lietuvos metais gimnazijoje mokėsi ir vokiečių tautybės mokiniai. Jie taip pat labai geru žodžiu mini savąją gimnaziją. Vokietijoje gyvenantis Volfas Valenburgeris suteikė nemažą informacijos apie buvusius mokinius, gyvenusius Vokietijoje, atsiuntė daug nuotraukų, o Liubeke gyvenantis Valdemaras Švarcas ne tik parašė atsiminimus, bet ir materialiai ne vieną metų rėmė nepasiturinčius mokinius.

Prieš keletą metų muziejus gavo vertingų knygų siuntą iš JAV, kurioje, be kitų, buvo ir visi 10 tomų „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“. Tai buvo 1927 m. absolvento kunigo Kazimiero Kuzminko dovanas.

Tik vienus metus (pirmosios sovietinės okupacijos metais) tedirbusi, Kanadoje gyvenanti mokytoja Ursulė Opanavičienė gimnazijos istorijos muziejų praturtino beveik visu JAV leisto „Kario“ žurnalo kompietu, užprenumeravo „Lietuvių balsą“, „Tėviškes žiburius“.

Lemonte gyvenantis žurnalistas, publicistas, literatūros kritikas, daugelio vertingų

knygų sudarytojas Algirdas Titus Antanaitis dar nepriklausomybės apyaušryje lankėsi su „Antru kaimu“, padovanavo vertingų knygų, ne kartą lankėsi sovietmečiu parašytas knygas, o miesto G. Petkevičiaus-Bitės bibliotekai — didelę dalį savo bibliotekos rinkinių.

Gerai žinomas visuomenės veikėjas dešimties Jonas Urbonas papildė muziejaus fondus informacija, nuotraukomis apie lietuvių veiklą JAV, lankėsi savo jaunystės gimnazijoje.

Su gimnazija susiję ir trijų Parulių likimai. Leopoldas, kaip geras mokinys, ne kartą buvo skatinas, o 1939 m. gavo teisę vėli ir atgauti Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją panevėziečių suaukotas knygas. Regina Parulytė-Kučienė, JAV LB Švietimo tarnybos pirmininkė, atsiuntė „Eglutę“ balčikoniečiams. Irena Parulytė — Kriaučelinienė, žymi visuomenės veikėja, rėmė gimnaziją materialiai.

Buvusios mokinės Jakaitės (Rima Sereikienė ir Violeta Ginitienė) materialiai parėmė gimnazijos istorijos išleidimą.

Baigiantis 1999 metams, gimnazijos istorijos muziejų pasiekė Floridoje gyvenančios, 1928 m. absolventės vaikų ir jaunimo rašytojos Vandos Tamašauskaitės — Frankienės Vaitkevičienės siuntta, kurioje buvo per 200 vienetų — jos parašytos knygos, recenzijos, nuotraukos ir kita reta medžiaga. Sausio 19 d., jos 91-ojo gimtadienio išvakarėse, ši medžiaga buvo pristatyta gimnazijos bendruomenei ir miesto visuomenei.

Aišku, šiame rašinyje pamintėtos ne visų muziejaus talkininkų ir rėmėjų pavardės. Nuodirdiai dėkojame visiems, atsiminusiems savo jaunystėje Alma Mater, aplankiusiems senusius jos rūmus, parėmusius ir paskatinusius jaunuosius kraštotyrininkus, muziejaus fondus papildžiusiems istoriniais dokumentais, savais rašiniais, atsiminimais bei kita medžiaga.

Rašykite šiuo adresu: J. Balčikonio gimnazijos istorijos muziejus Respublikos 47, LT 5300 Panevėžys.

Vytautas Baliūnas

* Dabar visoje Lietuvoje miškų gaisrų tikrinybė yra labai didelė, perspėja specialistai. Nors dar pavasaris ir yra pakankamai daug žaluos, tačiau padėti labai ap sunkina tai, kad tris savaites nebuvo lietus. Padėtis labai sudėtinga, urėdijose rengiami nuolatiniai budėjimai. (BNS)

* Beržynai. Kovo 16 d. Šakių rajono Beržynų pagrindinėje mokykloje buvo surengtas moksleivių tėvų susirinkimas „Jėzus — tikroji Gyvenimo Duona“. Šakių vikaras V. Paura susirinkimo dalyvius supažindino su Jubiliejinių metų prasme, daug dėmesio skyrė liepos pabaigoje Romoje vyksiančiam 47 Tarptautiniam Eucharistiniam kongresui ir birželio pradžioje Kaune vyksiančiam Lietuvos II Eucharistiniam kongresui. Pabrėždamas Eucharistijos svarbą kiekvieno krikščionio gyvenime, vikaras ragino moksleivių tėvus aktyviau dalyvauti katechezėje. Susirinkimo dalyviai klausėsi dailės mokytojos J. Jakaitės skaitomų poezijos posmų, Sintautų parapijos jaunųjų giesmininkų atliekamų giesmių.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

ŠIRDIES APSAUGOS DURŲ RAKTAS JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Teigiamas protinis nusiteikimas yra raktas širdies sveikatos durų atidarymui.

Dabar per daug mūsiškių, atsakius į sveikatos apklausos klausimus, išklausius įtakingo gydytojo kalbos ar perskaicius puikų straipsnį apie kūno svorio sunormavimą, nutaria pasinešti sveikatą rytų, o ne šiandien. Girdi, „aš rytą pradėsiu tvarkyti savo gyvenimą; mesiu svorį, pradėsiu judėti, nustosiu rūkyti“. Bet kas iš to, kad po kelių dienų ar savaitių atsisakoma to visko. Žmonės stipriai pradeda taisyti, bet greit jų pastangos lieka kartėmis ir visai išnyksta, nieko teigiamo nesuteikusios. Jie liaunasi sveikata rūpintis. Jie grįžta į senus nesveikus įpročius. Taip niekas iš esmės nepasikeičia.

Dažna tokia elgsena

Daug mūsiškių ryžtasi sveikam gyvenimui su ūpu ir ryžtu, bet nepaverčia tokio ryžto savo gyvenimo būdu. Jie supranta „kodėl ir kaip“ reikia sveikai elgtis, bet to dar negana, idant pasisektų įgyvendinti tą ryžtą.

Žinotai tvirtina, kad žmonės žino apie savo nesveikus įpročius ir net žino kas darytina jų tokių atsisakymui, bet nesiustengia keistis, nes per sunki yra tokia kaita.

Iš čia matome apie mus sukinėjančius baisesi atrodančius nutukėjusius, neįsiskiriančius ir klebonų-kunigų, kurie persisėdi ir persivalgo, o niekas jiems netalkina susitvarkyti. Taip tokia nesveikata ir lieka toliau mūsų gyvenimu ir mes už tai mokame savų ankstyvų visam laikui atsisveikinimu.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 28th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00 Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mūsų dienų patalpa išleidama, pakvėsimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį patvirtame, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šėštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsienietis Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliarus paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šėštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šėštadienio laida reguliaru paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorius — Danutė Binkdienė
Administracijos — Valentinas Krumpelis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbi.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaugo.
- Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

LINAS SIDRYS, M.D.
Akų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-8622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami abiejuose punktuose.
Susitarimai (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-6260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 70th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidinių ligų gydymas
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Daugelio mūsiškių gyvenime stokojama teigiamo proto pamato — pagrindinio nuosprendžio imtis veiklos ir jos tęstinumo iki tol, kol įvyks nuolatinė pakaita sveikaton. Teigiamas protinis pamatas skatina apsiėmimą leisti sveikaton ir tokios veiklos pasisekimą. Protinis nutarimas sako: „Man gana nesėkmės; dabar aš susitvarkysiu“. Šitokio ryžto geras pavyzdys yra moteris, pametusi 100 svarų per penkis kartus po 20 svarų. Kas kartą ji vėl priaugdavo. Jai buvo geras reikalas su liešėti; ji net žinojo, kaip svoris metams ir kaip tas numetimas nuolat užlaikomas. Tik vieno dalyko jai truko: teigiamo proto pamato — pasiryžimo kiauiai matyti pasikeitimą. Ji sakė: „Man nesisekė, kai aš laikiau sunkenybe svorio numetimą; o kai aš emiau svorio numetimą gera proga laikyti — aš laimėjau“. Vien teigiamas protinis pamatas teikė skirtumą tarp sėkmės ir nesėkmės.

Koncentravimasis į kas galima atlikti

Teigiamas protinis pamatas yra koncentravimasis į tai kas galima padaryti, o ne į tai, ko negalima atlikti. Šitokios elgsenos svarba išryškina šitoks atsitikimas su dviem širdininkais vienoje ligoninėje.

Du vyrai, sakysim, Jonas ir Petras, buvo kaimynai ir dirbo toje pačioje dirbtuvėje. Ir kas įdomu, jie abu tą patį mėnesį turėjo širdies kraujagyslių persodinimo operacijas. Tik jų likimas buvo skirtingas.

Jonas nuostabiai gerai taisėsi po operacijos. Jis pakeitė savo nesveiką gyvenimą svei-

kesniu; sveikai mito, reguliariai darbavosi — mąkštinosi ir nerukė. Tai buvo naujenybės jo gyvenime. Jis džiaugėsi, kad operacija pasisekė ir jam leido toliau antruktą gyventi. Jis nutarė gyventi tikrai sveiką gyvenimą, kurį tik dabar jis tokį pradėjo.

Visai kitas reikalas buvo su Petru. Jis žiūrėjo į nesveiko gyvenimo pakaitą kaip galą. Jis liko širdies karštinėm. Po operacijos greitai jis protiniai pasiviro pražūtin ir sakė: „Su manimi viskas baigta“. Jis buvo jaunas vyras, bet protu jis buvo senis ir netvirtas. Jis koncentravosi į tai, ko negalima atlikti.

Matom, kad tų dviejų vyrų skirtingą likimą lėmė jų protinis stovis. Jonui pakaita sveikaton buvo šiuolis pirmyn, o Petru — užgriozdintas kelias. Sėkmės!

* Nacionalinė sveikatos taryba paragino nebeatidėti tabako reklamos draudimo ir nedelsiant įgyvendinti „naudingas valstybei ir jos žmonėms“ Tabako kontrolės įstatymo pataisas. Pernai priimto įstatymo pataisomis tabako reklama Lietuvoje uždrausta nuo gegužės 1 d., bet jau ketvirtadienį Seimas turėtų svarstyti naujos įstatymo pataisos projektą, kuriame siūloma tabako reklamą išorinėmis reklamos priemonėmis pratęsti iki 2001 metų vidurio. Tabako reklamos uždraudimui viešai labiausiai priešinas žiniasklaidos priemonių, gaunančių iš jos didesnę pajamą, savininkai. (BNS)

LIETUVIAI KURIA KULTŪRINĘ AUTONOMIJĄ

Išgaliojus Rusijos Federacijos įstatymui „Dėl nacionalinių kultūrinių autonomijų RF“, Karaliaučiaus srities Lietuvių Bendruomenė savo dėmesį sutelkė šioms reikloms.

Kaip pranešė bendruomenės pirmininkas Sigitas Šamborskis, dabar vyksta derybos su srities administracija dėl paramos steigiant šiame regione Lietuvių tautinę kultūrinę autonomiją. Taip pat deramasi dėl galimos srities biudžeto finansinės paramos lietuvių tautinių reikių tenkinimui. Jau parengtas būsimos visuomeninės-kultūrinės politinės organizacijos nuostatų projektas.

Rusijos Federacijos Karaliaučiaus srities, pasak S. Šamborskio, šiuo metu gyvena apie 20,000 lietuvių, veikia 15 lietuviškų organizacijų, 11 iš jų jungia srities lietuvių bendruomenę. Karaliaučiaus, Tilžės ir Ragainės mokyklose įsteigtos aštuonios pradinės lietuviškos klasės. Dar 28-iose bendrojo lavinimo mokyklose bei katalikų parapijose veikia

lietuvių kalbos būreliai, fakultatyvai, sekmadieninės mokyklėlės.

Lietuvių kalbos ir papročių lietuviškų šeimų vaikams turi galimybę mokytis ir etnografiniuose ansambliuose, taip pat kasmet organizuojamos tautinės vaikų ir jaunimo stovyklose. Jaunimo veiklai vadovauja lietuvių jaunimo sąjunga, turinti savo struktūrinius padalinius miestuose bei rajonuose. Veikia regioninis lietuvių sporto klubas „Pilkalnis“.

Daugelį lietuvių išsaugojimo ir puoselėjimo projektų Karaliaučiaus krašte remia fondas „Rusų-lietuvių kultūros ir verslo paramos centras“. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vyriausybės.

Karaliaučiaus lietuvių bendruomenė, kaip pabrėžia S. Šamborskis, didžiausią dėmesį savo veikloje skiria lietuvių kalbos mokymui, vaikų ir jaunimo tautiniam auklėjimui, socialinei tarpusavio paramai, tremtinių ir politinių kalinų šeimų globai.

Visas autobusas klyvelandietis gegužės 8 d. užsuko aplankyti „Draugo“. Tai ekskursijos į „La Traviatą“ dalyviai, suorganizavę autobusą ir atbeldę iš tolimo Clevelando. Daugumas jų, nors yra „Draugo“ skaitytojai, niekuomet nebuvo lankę redakciją ir spaustuvę. Svečiai prisipirko lietuviškų knygų, susipažino su redaktore, administracija ir maloniai pabendraavo. Nuotr. Jono Kuprio

I seimą: 1. Gediminas Leškys, 2. Angelė Nelsienė, 3. Vytautas Vidugiris.

Kas treji metai JAV LB renka naują tarybą, kuri yra vyriausias Bendruomenės organas. Šiais metais bus renkami nariai į šešioktą tarybą, kuri susirinkus į sesiją (Connecticut valstijoje), išrinkti naują Krašto valdybos pirmininką ar pirmininkę, patvirtinti Krašto valdybos narius, išrinkti naują Garbės teismą, kontrolės komisiją ir išrinkti naujas tarybos komisijas, kurios apsaugotų visus iš apylinkių ir apygardų atvežtus pasiūlymus, ir surašo nutarimus, kurie tada tvirtinami ir atmetami visos tarybos narių ir tampa įpareigojimo naujos Krašto valdybos veiklai ir vykdymui.

JAV LB taryba svarsto visus JAV LB reikalus per jos išrinktą savo prezidentą ir jo pirmininką, kuris palaiko ryšius su Krašto valdyba ir informuoja tarybos narius apie jos veiklą ar praveda korespondencinius balsavimus ir t.t.

JAV LB tarybos rinkimai yra pravedami per apygardas, kurių JAV yra devynios. Va-

karų apygardoje yra Kalifornija, Arizona, Nevada, Oregon, Hawaii, Alaska ir Washington valstijos ir jose veikiančios apylinkės. Vakarų apygardos vyriausią rinkimų komisiją sudaro dr. Rolandas Giedraitis — pirmininkas (telefonas 323-665-4082) ir nariai dr. Danutė Giedraitienė, Juozas ir Gražina Raibiai ir Rimtautas Dabys. Komisiją sudarė Vakarų apygardos valdyba. Ši komisija tvarko visus apygardos

vykstančius rinkimus ir surinkus jų duomenis perduoda vyriausiajai JAV rinkimų komisijai — Floridoje (pirmininkas Albinas Karnius) ir Vakarų apygardos valdybai (pirmininkė Angelė Nelsienė).

Dar kartą visus kviečiame ir raginame atlikti šią svarbią pareigą, kad būtumėte deramai ir svari atstovaujami ir LB taryboje ir PLB seime, kuris įvyks š.m. rugpjūčio mėnesio gale Vilniuje.

PENSIJŲ IŠ JAV APMOKESTINIMAS LIETUVOJE

Brangūs skaitytojai, kaip rodo mūsų patirtis dar daug kam nežinoma nauja tvarka apie pensijų iš užsienio apmokestinimą pasikeitė. Iš daugelio klientų girdime nusiskundimus, jog jiems grįžti į Lietuvą trukdo Lietuvos valdžios ketinimai antrą kartą (po Amerikos) apmokestinti jų gaunamas pensijas. Iš tiesų viskas yra ne taip.

1999 m. gruodžio 29 d. įsigaliojo JAV ir Lietuvos dvigubos apmokestinimo išvengimo sutartis. Ši sutartis pakeitė pensijų iš JAV apmokestinimo Lietuvoje tvarką. Įsigaliojus sutarties, „Social Security“ pensijos Lietuvoje neapmokestinamos jokių atvejų. Tuo tarpu privačių fondų išmokamos pensijos Lietuvoje neapmokestinamos tik tuo atveju, jeigu jos neapmokestinamos ir Jungtinėse Valstijose. Jeigu šios pensijos buvo apmokestinamos gyvenant Jungtinėse Valstijose, persikėlus gyventi į Lietuvą, mokesčių Jungtinėse Valstijose už jas mokesčių nebereikia. Pagal dvigubos apmokestinimo išvengimo sutartį šios pensijos apmokestinamos tik Lietuvoje. Apmokestinant jas Lietuvoje, taikomos tokios pačios apmokestinimo taisyklės, kokios buvo taikomos ir JAV. Tai yra, Lietuvoje apmokestinamos tik tos pri-

vačių fondų išmokamos pensijos ir tik tą jų dalis, kuri buvo apmokestinama JAV. Gali būti tik širtingi apmokestinimo tarifai. Lietuvoje šiuo metu jie sudaro 20 proc. apmokestinamos dalies.

Žilvinas Bieliauskas
Direktorius

* Klaipėdos universiteto rektorius Stasys Vaitekūnas penktadienį kreipėsi į uostamiesčio merą prašydamas padėti panaikinti išsiskolinimus už šiai aukštajai mokyklai tiekiamą šilumą bei kitas komunalines paslaugas. Anot rektoriaus, universiteto skolos už šildymo sezono metu sunaudotą šilumos energiją siekia apie 400,000 litų, vis dar neatsiskaityta su elektros, vandens bei kitais komunalinių paslaugų tiekėjais. Jiems išsiskolinimai sudaro dar apie 300,000 litų. Kadangi iš valstybės biudžeto skiriamų lėšų pakanka tik dėsytųjų atlyginimams, minėtos sumos nemažėja. (Ela)

* Klaipėdos universiteto rektorius Stasys Vaitekūnas penktadienį kreipėsi į uostamiesčio merą prašydamas padėti panaikinti išsiskolinimus už šiai aukštajai mokyklai tiekiamą šilumą bei kitas komunalines paslaugas. Anot rektoriaus, universiteto skolos už šildymo sezono metu sunaudotą šilumos energiją siekia apie 400,000 litų, vis dar neatsiskaityta su elektros, vandens bei kitais komunalinių paslaugų tiekėjais. Jiems išsiskolinimai sudaro dar apie 300,000 litų. Kadangi iš valstybės biudžeto skiriamų lėšų pakanka tik dėsytųjų atlyginimams, minėtos sumos nemažėja. (Ela)

* Klaipėdos universiteto rektorius Stasys Vaitekūnas penktadienį kreipėsi į uostamiesčio merą prašydamas padėti panaikinti išsiskolinimus už šiai aukštajai mokyklai tiekiamą šilumą bei kitas komunalines paslaugas. Anot rektoriaus, universiteto skolos už šildymo sezono metu sunaudotą šilumos energiją siekia apie 400,000 litų, vis dar neatsiskaityta su elektros, vandens bei kitais komunalinių paslaugų tiekėjais. Jiems išsiskolinimai sudaro dar apie 300,000 litų. Kadangi iš valstybės biudžeto skiriamų lėšų pakanka tik dėsytųjų atlyginimams, minėtos sumos nemažėja. (Ela)

* Klaipėdos universiteto rektorius Stasys Vaitekūnas penktadienį kreipėsi į uostamiesčio merą prašydamas padėti panaikinti išsiskolinimus už šiai aukštajai mokyklai tiekiamą šilumą bei kitas komunalines paslaugas. Anot rektoriaus, universiteto skolos už šildymo sezono metu sunaudotą šilumos energiją siekia apie 400,000 litų, vis dar neatsiskaityta su elektros, vandens bei kitais komunalinių paslaugų tiekėjais. Jiems išsiskolinimai sudaro dar apie 300,000 litų. Kadangi iš valstybės biudžeto skiriamų lėšų pakanka tik dėsytųjų atlyginimams, minėtos sumos nemažėja. (Ela)

DRAUGAS, 2000 m. gegužės 9 d., antradienis

3

Danutė Bindokienė

Pagaliau — jis Rusijos prezidentas

Gegužės 7 d. Vladimir Putin buvo prisaidintas antrąjį demokratines Rusijos prezidentu. Nors pirmasis buvo išrinktas du kartus, bet iš pareigų pasitraukė, nebaigęs antrąsios kadencijos. Boris Jelcin sekmadienį turėjo jausti ypatingą pasitenkinimą, nes jo pasirinktinis tautai buvo priimtinis ir, atėjus rinkimų dienai, be jokių abejonių pasodintas Kremliuje.

Padėjęs ranką ant Rusijos Konstitucijos, Vladimir Putin viešai pažadėjo „gerbti ir saugoti žmonių bei piliečių teises“. Dabar bereikia laukti, ar šie ir kiti pažadai bus ištesėti.

O laukia ne tik Rusija, bet ir kaimyninės valstybės, ir visos Vakarų pasaulis, įskaitant Ameriką. Tiesą pasakius, Vladimir Putin prieš rinkimus per daug pažadų ir nedarė. Greičiau rinkėjus imponavo jo asmuo, ne tai, kaip jis, tapęs Rusijos prezidentu, elgsis. Labiausiai, be abejo, tikimasi, kad pagaliau bus padarytas galas korupcijai, nusikaltimams, ekonominės negerovės ir — galbūt svarbiausia — nuvalytos dėmės nuo Rusijos vardo: jis bus vel minimas su derama pagarba, ir net baime...

Savo trumpame žodyje po inauguracijos naujasis prezidentas taip pat nieko ypatingo nepasakė, išskyrus pažadą, kad vienintelis jo kelių šiose pareigose bus rusų tautos gerovė. „Aš laikau savo šventą pareigą suvienyti Rusijos gyventojus, suburti visus jos piliečius prie svarbių, apibrėžtų darbų bei siekių, kad jie kiekvieną dieną minutę atsimintų — mes esame viena tauta ir jos žmonės“, kalbėjo prezidentas.

Jis taip pat pabrėžė, kad sekmadienį įvykusi prezidento inauguracija buvusi pirmasis demokratiškas ir taikus pareigų pakeitimo valdžios perdavimas. Tai pirmasis toks atvejis Rusijoje per daugiau kaip 1,100 metų. Iš buvusio prezidento Boris Jelcin šypsenos galėjo suprasti, kad savo įpėdiniui jis patenkintas, jo politikai priitaria. Taip pat tikisi, kad Putin padarys, ko jis neįstengė atlikti, būtent, sujungti įvairias partijas (ypač komunistas, kurie antrąją Jelcin prezidentavimo kadencijoje turėjo daugumą Dūmoje), bendriems darbams Rusijos gerovei. Kaip iš ankščiau žinome, Putin jau komunistas iš dalies „prisi-

jaukino“. Netenka abejoti, kad ateityje su jais sėkmingai dirbs, nes juk komunistų pasitikėjimas naujuoju prezidentu kyla iš sovietinių laikų. Anuomet partietiams (ypač smulkesniems) nebūtų į galvą atėję šio KGB pareigūno nepaklausyti.

Inauguracijos iškilmės galbūt kiekvienoje šalyje yra daugmaž panašios: iškilminga priesaika, naujojo prezidento kalba, daug fotografijų, parada, televizijos laidų ir komentarų. Į iškilmes atvyksta užsienio valstybių atstovai ar valdžios pareigūnai, sveikina, linki sėkmės ir slaptai tikisi, kad su nauju valstybės vadovu santykiai bus geri, sklandūs, taikūs. Boris Jelcin į savo priesaikos iškilmes buvo pasiskvietęs Ortodoksų bažnyčios patriarchą, Vladimir Putin to nepadarė. Tačiau ir jį po priesaikos palaimino patriarchas Aleksiejus II.

Vladimir Putin, net nelaukęs inauguracijos, tuoj po išrinkimo prezidentu pradėjo į kurtas reformas. Nemažai pakeitimų padaryta ir Rusijos mokesčių sistemoje. Laukia daugiausia ir didesnių. Be abejo, dabar vyks susitikimai su užsienio verslo bei įvairių institucijų pareigūnais, nes Rusijai svarbu pritraukti vakariečių investicijų, atstatyti pašiurėjusią ekonomiką, kurios didžiojo lūžio metu „pakalnę“ riedėjo ir kaimyninių kraštų ekonomijos lygis. Nors Lietuva pastaruoju metu vis labiau krypsta į Vakarų rinką, bus geresni prekybiniai ryšiai su Rusija taip pat nepakenktų.

Nieko neturėtų stebinti Boris Jelcin populiarumo saulėlydis. Kone kiekvienoje, po Sovietų Sąjungos sužlugimo laisvę atgavusioje valstybėje demokratiškos pradžios vadai savo populiarumą prarado. Tai atsitiko ir Lenkijoje, ir Čekoslovakijoje, ir Lietuvoje, kur Vytautas Landsbergis, išvedęs tautą į nepriklausomybę, šiandien įvairiais būdais juodinamas. Galima būtų spelioti, kad toks nusisukimas nuo nusipelnusių tautai žmonių yra tam tikra prasme buvusios sistemos ir jos ištikimų tarnų kerštas. Jie įgainaiui prie naujosios santvarkos prisitaikė, bet niekad negali atleisti asmenims, kurie, jų nuomone, suardė senąją tvarką ir nustumė nuo pelningo, sotaus lovio.

Veprių Kalvarijų maldininkai apie 1937 m.

VEPRIAI - WEPPEREN - VEPŠI

JONAS ŠARKA

Tėsinys
Nr.4

Vaikai ir paaugliai bei subrendę bernai puolė tų saldainių pasirinkti, bematant apversdami jos stalą su moliniais švilpukais, dūdelėmis ir kitomis prekėmis. Nemažai aplaužė ir palapinę. Iš tiesų šposininkai — kaimynai man ir neatrodė krikščionimis esant... Policija į šį incidentą visai nekreipė dėmesio, nes kaip tik tuo metu, dienai artėjant į vakarą ir maldininkams bebaigiant skirstytis namo, jie skubėjo į daug rimtesnio incidento vietą.

Kažkur prie piliakalnio ir Riešės, turbūt prie to velnio nešto ir pamesto akmens, senas sąskaitas suvesti rado prašą dvi „zimagorų“ — groviakasių grupes. Jie taip susikivirčio, kad po trumpai užtrukusio mūšio daug kraujo

buvo pralietas nuo susipjaustymų ilgokais peiliais, kuriuos, manau, iš jau minėtų „budelninkų“ buvo nusipirkę. Kai kurie tų kovotojų išbėgiojo, pamatę šaunamais ginklais nešinus policininkus ir šauklius, kiti pasidavė, o trys, sunkiausiai sužeisti, buvo arkliniu vežimu nugabenti pas šiauriniame miestelio gale gyvenusį felderį Gaučį. Mes vaikai nesidrovėjome iš toliau stebėti atliekamą operaciją ant užpakalinių jo namo cementinių laiptų, kur jis, į ilga, lenktą adatą įsivėręs siola, bandė susiūti rusiškai riebiai besikeičiančių grioviakasių žaizdas. Žaizdų užmarinimui buvo vartojama už skersai gatvės buvusios užiegos-smuklės atneštas degtinės ar spirito butelis. Man atrodė, kad nuo

užpylimo ant žaizdų jie daugiau kentėjo, negu nuo tos išriestos (originaliai gyvulių žaizdoms siūti skirtos), adatos dūrių. Man taip gal tik atrodė, bet kažkodėl iš jų žaizdų kraujas netekėjo. Tik vėliau, po kelių metų, pamatęs mano tėčio ūkyje dirbusį rusą belaisvį kraujuojant nuo išspjovimo skustuvu, įsitikinau, kad rusai buvo žmonės kaip ir mes... O tą žilabarzdį, kantrųjį senuką Gaučį iki šios dienos laikiu stebukladariu. Jis buvo tėvas žymaus literato, visuomenės veikėjo, daugybės knygų vertėjo ir lietuvių kalbą — Povilo Gaucio.

Vepriai, o ypač Veprių Kalvarijos, buvo pasidarę labai svarbus objektai komunistinei — tarybinei valdžiai pokario metais. Visos Kalvarijų kopytelės, išskyrus vieną bažnyčios šventorių, 1963 metais buvo sunaikintos. Tuos įvairius gana vaizdžiai aprašė Alfisas Pakėnas „Kauno dienos“ 1998 m. birželio 20 d. laidoje.

Jų eiga jis užrašė iš Algio Surdoko, vadinamojo Baltojo to krašto metraštininko pasakojimų. Tai ilgametis Veprių Šv. Mergelės Marijos Rozančinės zakristijonas ir bažnyčios komiteto pirmininkas.

Kopytelės traktoriais griovė per du kartus. Pirmą kartą tai įvyko birželio vidury, apie dvi savaites po Sekminių. Griovėjai buvo atvežti iš Ukmergės — rajono miesto, esančio gal 15 km į šiaurę nuo Veprių. Algis Surdoka pasakojo: „Traktoriai vietiniai — paimti iš profetinės mokyklos. Užkabino trosu už kopytelės ir traukė. Mes dar iš karto bandėme jas ginti, sustojom toliau ir prisirinkom akmenų. Pradėjom metyti akmenimis — lyg karas aplink. Atvažiuo milicija ir išvaikė. Man tada atrodė, kad kopytelių negriau, o žudo — kaip žmones, kaip šventas moteris su vaikais. Tų kopytelių paveiklus jos laikė ant rankų savo vaikus...“

Iš pirmo karto nebuvo visos kopytelės nuverstos. Algis Surdoka nežinojo, kodėl taip įvyko. Pirmieji griovėjai gal atsisakė. Antrą kartą pradėjo griauti rudenį.

„Skaudžiausia, kad tas likusias kopyteles apsiėmė sunaikinti savas žmogus, profetinės mokyklos meistras Zenonas Tarasevičius... Buvo partinis, mėgo išgert, sako, išgėręs ir griovė. Vėliau jį praminė Veprių Barabū... Ir jo gyvenimas — klaidi tragedija. Motina jam nedavė ramybės dėl tų kopytelių griovimo. Sakydavo, jai tai buvo kaip Kristaus nukryžiavimas. Bet šitas labai mylėjo. Žinai gi — motina. Gal po dešimties metų važiavo tas niekdaris iš Pabaisko Gelvonų link, ir užmušė jį mašina pakalnėje. Sužinojusi apie sūnaus žūtį, tą pačią valandą mirė jo motina. Kaip ko kiam rašė ar knygoje. Matyt — neatlaikė širdis — tiek ji dėl jo sielojosi...“

(B.d.)

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

KANONIZUOTA VILNIUJE GYVENUSI VIENUOLĖ FAUSTINA KOVALSKA

Pirmasis sekmadienis po Velykų yra Dieviškojo gailėstingumo šventė. Jos minėjimas susijęs su šventąja Faustina Kovalska (1905-1938), nuo 1933 iki 1936 m. gyvenusia Vilniuje, Dievo Motinos seserų kongregacijos vienuolyne.

Palaimintoji Faustina Kovalska, daugelio teologų laikoma žymiausia XX amžiaus Bažnyčios mistike, visą gyvenimą buvo labai paprasta, kukli vienuolė. Ji buvo trečias vaikas dešimt vaikų turėjusioje vargingoje ir pamaldžioje lenkų šeimoje (krikšto vardas – Elena). Nuo mažens buvo pamaldi. Kad padėtų savo šeimai, keturiolikmetė mergaitė pradėjo dirbti auklė. Septynerių metų Elena pajunta kvietimą atsiduoti dvasiniam gyvenimui ir pradeda ieškoti kelių į vienuolyną. Po kelių nesėkmingų bandymų, nes vienuolynai tuo metu buvo elitinės bendruomenės, pagaliau 1925 m. ji priimama į Gailėstingosios Dievo motinos seserų vienuolyną Varšuvoje ir gauna sesers Marijos Faustinos vardą. Kur begyveno – Krokuvoje, Plocko ar Vilniaus vienuolynuose, sesuo Faustina kruopščiai ir nuolankiai dirbo pačius paprasčiausius vėrejos, sodininkės, durininkės darbus. Išliko linksmas ir kupinas nesavanaudiškos meilės artimui.

Tikintųjų pasaulyje plačiai žinomas sesers Faustinos „Dienoraštis“, (pavadintas „Dieviškasis gailėstingumas mano sieloje“), kurį jai patarė rašyti Vilniuje jos dvasiniu vadovu buvęs žymus dvasininkas, Stepono Batoro universiteto teologijos profesorius ir Šv. Mykolo parapijos klebonas mons. Michalas Sopočka. Savo dienoraštyje Faustina rupestingai žymėjo jau apsi-reiškančio Jėzaus nurodymus skelbti gailėstingumą. Nors autorė turėjo menką išsilavinimą, dienoraštyje daug mistinių vaizdų, teologinių formuluočių, todėl jos raštai priskiriami dvasinei klasikai, panašiai kaip Kotrynos Siemieties ir Teresės iš Lizjų.

Kunigo M. Sopočkos rūpesčiu Vilniaus dailininkas E. Kazimierovskis nutapė Gailėstingumo Jėzaus atvaizdą. Seseriai Faustinai jis buvo apreiškintas ir paprašyta jį garbinti, ypač Gailėstingumo sekmadienį. Leidus arkivyskupui R. Jalbžikovskui, paveikslas Aušros vartų šventovėje pirmą kartą buvo išstatytas 1935 m. balandžio 28 d. Kopijos su užrašu „Jėzau, aš pasitikiu Tavim“ pasisklido po Vidurio Europą. Šis atvaizdas glaudžiai susijęs su Gailėstingumo sekmadienio liturgija, kurioje skaitoma Evangelijos pagal šv. Joną ištrauka apie prisikėlusio Kristaus pasirodymą Aukštutiniam kambariui ir apie Atgailos sakramento įsteigimą (Jn 20, 19-29). Parodomas išganytojas, prisikėlęs iš numirusių ir nešantis ramybę atleidžiant nuodėmes. Jo kančios ant kryžiaus kaina.

Remiama dvasios tėvo, Faustina toliau vystė Dieviškojo gailėstingumo dvasinę tematiką. Pagal apreiškimas maldas ji parašė Dieviškojo gailėstingumo rožinį ir buvo įsitikinusi, kad Jėzus nori, jog ji Vilniuje įkurtų Dieviškojo gailėstingumo kongregaciją. Arkivyskupas dėsė

duoti tokį leidimą. Netrukus sesuo Faustina buvo perkelta į Varšuvą ir Dieviškojo gailėstingumo kongregacijos įkūrimo 1955 m. nebesulaukė. Mirė džiūva 1938 m.

Popežius Jonas Paulius II visą laiką gerbė sesers Faustinos atminimą ir jos pradėtą dvasinį judėjimą. Būdamas Krokuvos arkivyskupas nurodė 1965 m. pradėti tirti sesers Faustinos beatifikacijos bylą. Jos apreiškimais iki tol buvo abejojama, nors mons. M. Sopočka pastangomis šis dvasinis judėjimas jau buvo plačiai paplitęs Lenkijoje. Deja, 1959 m. Vatikano Tikėjimo doktrinos kongregacija specialiu potvarkiu uždraudė skleisti Dieviškojo gailėstingumo garbinimą taip, kaip jis buvo pateiktas sesers Faustinos mokyme. Manoma, kad šiam sprendimui pasirodė pasitarnavę netikslūs „Dienoraščio“ vertimai į prancūzų kalbą. Mons. M. Sopočka apkaltintas perlenkimais, fanatizmu. Štai tokiomis aplinkybėmis Krokuvos arkivyskupas K. Voityla ir sudarė diecezinę komisiją sesers Faustinos gyvenimui tirti. Vatikanas leidimą davė. Ji paskelbiama Dievo tarnaitė. 1966 m. ekshumuojami jos palaikai ir perkeltami į Gailėstingosios Dievo Motinos seserų kongregacijos koplyčią Krokuvos priemiestyje. 1978 m. atšaukiamas draudimas. 1981 m. Jonas Paulius II enciklikoje „Dives in Misericordia“ (Turtingas gailėstingumui) kaip tik nagrinėja šią temą. Tuo jis norėjo priminti apie paprastą moterį, ypatingu būdu perteikusią Velykų žinią apie gailėstingąjį Kristų ne tik Lenkijai, bet ir visam pasauliui. 1993 m. balandžio 18 d. Gailėstingumo sekmadienį, po piežius vienuolė Faustina, kurios liturginė minėjimo diena yra spalio 5-oji (tą dieną įvyko vienas iš stebuklingų išgyjimų), paskelbė Bažnyčios palaimintąja.

1981 m. sunkiai sužeistas Popežius savo išgyjimą pavadė Dieviškajam gailėstingumui ir Fatimos Dievo Motinai. Gydydamasis skaitė vienuolės Faustinos „Dienoraštį“, kuris jam stiprino viltį ir grąžino jėgas.

Neseniai, 2000 m. balandžio 30 d., vienuolė Marija Kovalska paskelbta šventąja.

Parenta pagal „XXI amžius“, 2000, Nr. 32

KONFERENCIJA „KRIKŠČIONIŠKA ŠEIMA – 2000“

Kovo 12 d. Marijampolės dramos teatro salėje Šeimos centras surengė konferenciją „Krikščioniška šeima – 2000“. Konferencijos dalyviai pasveikino vysk. J. Žemaitis, MIC, akcentavo, jog ašmeniniam Dievo plane šeimai skiriama ypatinga vieta, primindamas, kad po piežius Jonas Paulius II krikščioniška šeima yra pavadinęs namų Bažnyčia. Kun. V. Aliulis, MIC, remdamasis šventojo Tėvo mintimis, pabrėžė tvirtos šeimos svarbą. Anot prelegento, šiuo metu jauciamas įvairių jėgų puolimas prieš šeimą: tai lengvai teikiama ištuokos, reklamuojamas palaidumas, tos paties lyties žmonių santuoka ir pan. Visuomenėje, kurioje žodžiai meilė ir laisvė yra labiausiai suniokoti žodžiai, ti-

Ateitininkų namuose vykusio Gavenios susikaupimo pertraukos metu brolis dalyvių aiškina kilius klausimus. Nuotr. Ritonės Rudaitienės

kintieji turi tapti kritiška šeimos kultūros sąžine. Kun. V. Aliulis, MIC, kalbedamas apie svarbiausius Bažnyčios šeimai keliamus uždavinius, kaip aukščiausią šeimos išraišką nurodė apaštalausiąją šeimą. „Šeimai reikia Bažnyčios ir Bažnyčiai reikia šeimos“, – baigdamas sakė kun. V. Aliulis, MIC.

Kauno šeimos centro psichologė Z. Vasilauskaitė kalbėjo apie bendravimo problemas šeimoje. Ji pažymėjo, jog tenka konsultuoti tūkstančius šeimų, išgyvenančių dvasinę ir psichologinę krizę. Jos nuomone, pseudopsichologinių doktrinų gausybė, kur daug kas pateikiama kaip dorybė, žmogui labai sunku teisingai pasirinkti. Lietuvos šeimos centro direktorė dr. N. Liobikienė apžvelgė šeimos centrų partitį, užduotis bei problemas, su kuriomis tenka susidurti. Po konferencijos surengtoje agapeje diskutuota įvairiomis temomis, konferencijos prelegentai atsakinėjo į klausimus. BŽ, 2000 m., Nr. 6

ŠVENTĖ SAVO VEIKLOS PENKMETI

Kovo 17-19 d. įvairiais renginiais paminėti Klaipėdos Dvasinės pagalbos jaunimo (DPJC) veiklos penkmetis. Minėjimas prasidėjo Atvirų durų diena kovo 17-ąją. Į DPJC buvo kviečiami apsilankyti ir su šio centro veikla susipažinti tiek klaipėdiečiai, tiek svečiai, taip pat buvę DPJC savanoriai. Centro veiklos penkerių metų sukakties progą surengtoje konferencijoje buvo apžvelgti visų dešimties programų savanorių nuveikti darbai. Per šios penkerius metus nuo centro įsikūrimo savanoriai yra dirbę per 88,000 tūkst. valandų. Konferencijos dalyviams koncertavo grupė „Airija“.

Kovo 19 d. Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje auktose šv. Mišiose dalyvavo Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma. Centro samanytojas ir vienas iš steigėjų kun. E. Putrimas per pamokslą apmąstė savanorystės prasmę, akcentavo organizacijų, ugdančių žmonių atją, gailėstingumą ir kitas krikščioniškas vertybes, svarbą visuomenei. Iškilmių dalyviams buvo parodyta talentingai parengta koncertinė programa. Šio tikrai reikšmingo Klaipėdos centro veikla pasidžiaugė Lietuvos prezidentas V. Adamkus, DPJC direktorius R. Liškauskas, Šv. Juozapo Darbininko parapijos klebonas A. Baniulis, SJ, ir kiti iškilmių dalyviai.

BŽ, 2000 m., Nr. 6

Prelatą Leoną Peck-Peciukevičių, gimusį Filadelfijoje, studijavusį Vilniaus kunigų seminarijoje, talkinantį Lietuvių katalikų religinei šaliai bei atstatytoje Vilniaus katedroje įrengusį altorių, vyskupas Juozas Žemaitis pakėlė į kapitulės garbės kanauninkus.

SESELIŲ DARBŲ KALNAI AUKŠTI

Pokalbis su visos Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų vienuolijos viršininke dr. Albina Pajerskaite

Ses. Albina sausio mėnesį aplankė visus skyrius Šiaurės Amerikoje. Ji daugiausia laiko praleido Šiaurės Amerikos vienuolyno centre Putnam, Ct. Vienuolyno skyriai JAV yra Putname ir Čikagoje, o Kanadoje – Toronte bei Montrealyje.

– Ses. Albina, kokia veikla yra Šiaurės Amerikos skyriuose?

– Čikagoje seserys dalyvauja visoje lietuviškoje veikloje, ypač jaunimo. Jų didelis darbas yra religijos mokymas ir ruošimas Pirmajai komunijai.

Jaunimo centre jos turi 280 mokinių, o Lemonte 360. Šalia to, dar jos padeda žmonėms, kuriems reikalinga pagalba. Toronte veikia labai panaši į Čikagos. Ten dar prisideda senų žmonių globa. Montrealyje seselės aptarnauja parapiją, ruošia vaikus Pirmajai komunijai ir globoja senus. Ši vietovė matėja, nes jaunimas išsikelia. Putname yra Šiaurės Amerikos vienuolyno centras, Matulacio namai seneliams su 119 gyventojų. V. la Marija su 8 individualiais buteliais, vyresniems žmonėms yra Thompson, CT. „Neringos“ stovykla gražioje Vermonto kalnuose yra lietuviški ir angliškai kalbančiam jaunimui. Be to, yra šeimų stovykla abiem kalbomis kalbantiems. Žiemą čia būna įvairūs kursai ir seminarai.

Lietuvoje yra šeši N.P.M.M. seserų centrai: Kaune, Marijampolėje, Alytuje, Rumboniuose, Utenoje, Kaišiadoryse ir Vilniuje. Kaune, Matulacio name, yra dvasinio atsinaujinimo ir organizacijų centras. Čia vyksta įvairūs seminarai, rekolekcijos, suvažiavimai, leidžiami jaunimui laikraščiai. Marijampolėje yra Nekaltai Pradėtosios šv. M. Marijos seserų gimtinė ir veiklos pradžia nuo 1918 m. Jos buvo pirmoji lietuviška seserų vienuolija nepriklausomoje Lietuvoje. Seserys, atgavę sovietų nugalėjimo pastatus, aptvarkė. Ten dabar veikia naujokynas, seserų slaugos namai ir gatvės vaikų laikinosios priežiūros namai. Alytuje – Rumboniuose veikia našlaitinės ir senelių slaugos namas. Utenoje keturios seserys dirba kaip motinos su našlaitiais, ruošia Pirmajai komunijai, globoja ateitininkus ir padeda parapijai. Kaišiadoryse seserys dirba kurioje, parapijoje ir jaunimo organizacijose.

– Ses. Albina, kaip ši Šv. Kryžiaus bažnyčia ir pastatai – vienuolynas atsidūrė Jūsų, o ne kurio nors kito vienuolyno globoje?

– Kadangi vienuoliai bonifratrai išvyko iš Vilniaus po II Pasaulinio karo, Vilniaus vyskupijos valdytojas paskyrė seseris perimti visą vienuolyną. (Seserys atvyko 1939 m. į Vilnių). 1948 m. viską nacionalizavo sovietinė valdžia. Šv.

Kryžiaus bažnyčia padarė aplankę visus skyrius Šiaurės Amerikoje. Ji daugiausia laiko praleido Šiaurės Amerikos vienuolyno centre Putnam, Ct. Vienuolyno skyriai JAV yra Putname ir Čikagoje, o Kanadoje – Toronte bei Montrealyje.

– Gal galėtumėte papasakoti apie šio vienuolyno pastatus?

– Šis vienuolynas yra tarp S. Daukanto aikštės ir L. Stukos Gucevičiaus gatvių. Žemės yra 0.55 ha plotas, sudarantis trikampį, kurio smailgalįje susikerta šios gatvės. Šv. Kryžiaus bažnyčia, stovinti prie S. Daukanto aikštės, sujungta su kolonų sale šiaurėje, kuri dar toliau prijungia vienuolyno pastatą, einantį paraleliai su bažnyčia. Tie trys pastatai sudaro uždara kiemą iš trijų pusių. Rytiniame bažnyčios gale yra šildymo mazgo namas. Toliau kieme stovi buvusios vienuolyno valgyklos namas. Dar toliau, į rytus, prie mūrinės sienos, yra sargo namelis, kuriame dabar gyvena dvi seselės. Prie mūrinės sienos yra garažas, sandėliai ir transformatoriaus pastatai.

– Atrodo, kad šitas bonifratrų vienuolynas yra gana senas. Ka galite apie jį pasakyti?

– Vienuolius įkurdino prie Šv. Kryžiaus koplyčios Vilniaus vyskupas Abraomas Vainius 1635 m., užrašęs vienuoliam ir prie jos buvusius pastatus. Jie pastatė bonifratrų bažnyčią ir prie jos ligoninę. Rusų valdžia 1843 m. uždarė vienuolyną. Bažnyčia perėmė kunigai pasaulietiai, o ligoninę perkėlė į Naująją Vilnių. Bažnyčia yra žinoma savo gyvyje vandens šuliniu rūsyje, kairėje pusėje nuo didžiųjų durų. Žmonės semia vandenį iš šulinio, tikėdami jį turintį gydomąją galią, pasimeldus, prašant Marijos užtarmo. Padavimas pasakoja, kad pirmąją bažnyčią pastatė pranciškoniai.

(Šių eilučių autorius užklauso istoriką kun. Rapolą Krauską, ar jis turi žinių apie Šv. Kryžiaus bažnyčią. Jis parūpino ištraukų iš keletos knygų. Čia panaudota dalis iš J. Vaišnoros, MIC, „Marijos Garbinimas Lietuvoje“, LKMA leidinys #5. Kur stovi Šv. Kryžiaus bažnyčia, pagal legendą, 1333 m., kovo 4 d. lietuviai pagonys toje vietoje nužudė 14 pranciškonų. Pranciškonus į Lietuvą buvo pasikvietę Petras Goštautas ir apgyvendinęs savo namuose. Jo namai buvo ten, kur dabar yra vyskupų rūmai. L. D. kunigaikščiui Algirdui su Goštautu išvykus iš Vilniaus, pagonys užpuolė

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVIEKATŲ, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kana kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3206 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, SILDYTVUS, SILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H.DECKVYS
TEL. 773-585-6624

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame lietuviškus (gutters) ir dengiamus stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

Pažintinės kelionės po Čikagą ir Illinois valstiją.
Tel. 312-560-1125;
708-205-1394;
708-442-7516.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFFICE (773) 886-8888
HOME (708) 435-7180
FAX (708) 886-8819

RIMAS LSTANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybės įkainavimas vertus
• Perkamieji parduodami namus
• Pensininkams nuolaida

Caregivers needed – 24 hour live in, work 12 days and off two days. Most jobs in southern Wisconsin and northern Illinois. Required: must speak English, experience, references, driver's license. Please call: Home Healthcare International, 1-262-763-2615. Earn \$85 to \$150 per day. Need someone for a quadruple (Male-female). Need 3 women for Alzheimer patient. Will interview on Wednesday.

Reikalingi vyrai ir moterys namų valymui Naperville rajone. Pageidaujama, kad turėtų savo automobilį. Geros darbo sąlygos. Galima susikalbėti rusiškai, lietuviškai. Tel. 630-579-1366; 630-341-4242.

Help Wanted
Experienced esthetician, busy Naperville salon/SPA. Great working environment. Guarantee. Benefits. High retail commission. Tel. 630-355-9700.

Rimtas 32 metų vyras ieško darbo. Turi patirties: automechaniko, statybose. Tel. 630-495-5275, palikiti žinutę.

barėliai. Namų kieme, buvusio valgyklos, numatyta apistojimo vieta atvykusiems paskaitininkams, seminarų vedėjams bei mišrių grupių bendradarbiavimui su pakvietais svečiais. Čia bus vienas didelis kambarys, tarnaujantis bendravimui ir valgyklai, ir 8 gyvenami kambariai su visais patogumais.

Namukas prie senosios gynybos sienos yra skirtas vargšų pirmosios pagalbos punktiui, kuriame bus 4 gydytojų ligoninių apžiūros kabinetai, stomatologinis kabinetas, laboratorija, mažas Rentgeno kabinetas, socialinės globos kabinetas, ligoninių globos namuose kabinetas, skalbykla, labdaros išdavimo patalpa, virtuvė, raštinės, archyvas ir kitos patalpos.

Šv. Kryžiaus bažnyčia su stebuklingu kryžiumi, Šv. Mergelės Marijos paveikslu ir gyvyje vandens šuliniu tarnaus kiekvieno žmogaus gerovei, sveikatai, susikaupimui bei atgaivai.

– Kiek kainuos šio didelio projekto įgyvendinimas?

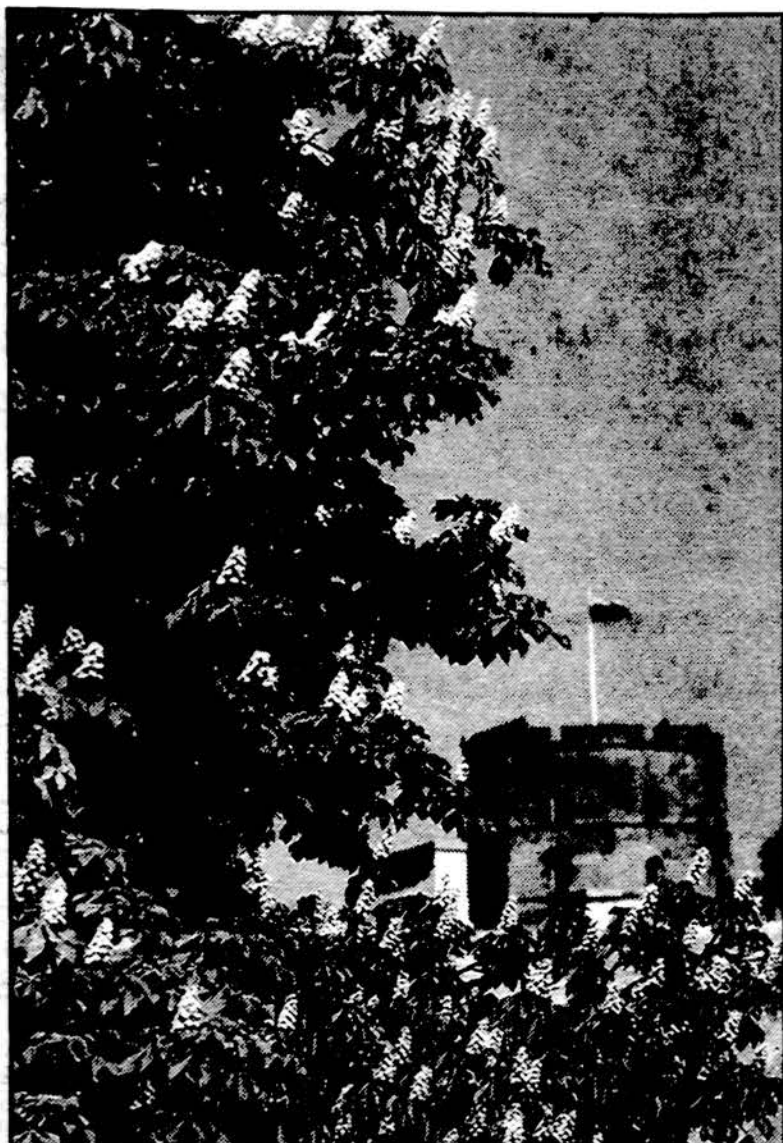
– Kaip apskaičiavimai rodo, kainuos 2,000,000 dol. Iki šio laiko yra suaukota 113,000 dol. Olandijos seserys pranciškonės, Olandijos Prinsco Bernardo fondas, JAV Vyskupų konferencija, Kyrche In Not, Lietuvos Kultūros ministerija ir atskiri aukotojai. Dar olandai yra pažadėję 75,000 dol., tada turėsime bent 80 proc. reikalingų lėšų atstatyti pirmosios pagalbos vargšams punktiui. Vargšams punkto įrengimas ir aparatūra kainuos 350,000 dol.

– Jūs anksčiau sakėte, kad Lietuvoje yra 93 seserys, o Šiaurės Amerikoje 29 ir jų dalis ne pirmos jaunystės. Ar jūsų darbai nėra didesni už jus paties?

– Taip, bet Dievas duoda vis naujų seserų. Siemeturime 5 naujas kandidatas novicijate. Be to, vis daugiau pasaulietinių įsijungia į šį apaštaliavimo darbą. Su Dievo pagalba viskas nugalima. Mums reikalinga visokia pagalba.

Sesėle Albina, šis Jūsų projektas bus Vilniaus ir visos Lietuvos švyturys. Dėkoju už pokalbį.

Kalbėjosi J. Rygelis

Anksti šimet Lietuvoje prazydo kaštonai — gegužės 4 d. jie jau buvo pasipuoę žiedų kekėmis. Nuotr. Eltos

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

APIE BALSUPIŲ PASLAPTĮ IR VASARIO 16-TOS AKTĄ

„Draugo“ šeštadieniniame priede (š.m. kovo 18 d.) buvo išspausdinta Justino Sajausko apybraiža „Balsupių sodybos paslaptis“. Pereitais metais aš esu parašęs straipsnį „Kur dingio vasario 16 Akto originalas“. Ačiū „Draugui“, kad jis įvertino šio istorinio dokumento svarbą ir padarė simbolišką mostą, išspausdintęs šį straipsnį 1999 metų vasario 16 dienos laidoje, dargi puslapi papuošęs visų 20-ties Akto signatarų portretų nuotraukomis. Ten aš rašiau: „Čia pateiksiu vieną šio akto likimo versiją, kuri greičiausia yra tikra, nes jos ištakos yra rimti ir patikimi šaltiniai“. Šio rašinio remai neleidžia ištisai jį pakartoti. Jei kam įdomu, turėtų perskaityti tą ilgą straipsnį.

Tad suprantama, kad Justino Sajausko apybraiža „Balsupių sodybos paslaptis“, sklandžiai ir su literato polėkiu parašyta, skaičiau su dideliu dėmesiu ir smalsumu. Anksčiau šios apybraižos nebuvau skaitęs ir nieko nežinojau, kad ji jau buvo išspausdinta 1991 metais.

Autorius tvirtina, kad Aktas buvo paslėptas Balsupių sodyboje, ten buvo ir kad paslapties jau niekas neatskleis. Jis baigia savo apybraižą jautriu žodžiu, tardamas, kad gal taip ir geriau, nes „amžiams liks čia knygnešio žemėje, idant pavasariais prasikaltų žole ar kelio dulke nusklistų ant skruosto“.

Perskaicius šią Justino Sajausko apybraižą, niekam turėtų nekilti abejonių, kad prezidento kanceliarijos viršininkas dr. Pijus Bielskus, su savo broliu Vincu, Balsupių sodyboje paslėpė svarbų dokumentą. Bet, kad tas dokumentas buvo Vasario 16 Akto originalas — yra rimtų abejonių.

J. Sajauskas rašo, kad, pasak spaudos, buvę pasirašyti du Nepriklausomybės Akto egzemplioriai. Vienas jų likęs pas Joną Basanavičių ir ten dingęs. „Kitas Akto egzempliorius buvo saugomas atskirai ir po metų atsidūrė Respublikos prezidento kanceliarijos viršininko žinioje“.

Čia ir prasideda abejonės, tai yra, įvykių jungiančių grandžių ir neatsakytų klausimų stoka, būtent: kur buvo saugomas kitas Akto egzempliorius? Kas jį saugojo? Kaip jis atsidūrė prezidento kanceliarijos viršininko žinioje? Kas buvo kanceliarijos viršininkas?

Pijus Bielskus prezidento kanceliarijos viršininku tapo tik 1921 metais. Iš tikrųjų „po metų“ Lietuva dar ir prezidento neturėjo. Valstybės Taryba Antaną Smetoną prezidentu išrinko 1919 metų balandžio 4 d. Tik po „pusmečio, atremontavus buvusius Kauno gubernatoriaus rūmus, į juos persikėlė valstybės prezidentas A. Smetona“, rašo jo biografas Aleksandras Merkelis.

Kol nebus atsakyti šie, ir gal dar kiti, klausimai, Balsupių sodyba negalės būti pripažinta istorine Nepriklausomybės Akto kapavieta. Ji ir liks tik paslaptimi.

O gal Pijus Bielskus, gabendamas bėgliams užsienio pasus, iš seifo ištraukė ne Nepriklausomybės Akto, kurio greičiausiai ten ir nebuvo, o 1920 metų liepos 12 d. Taikos su tarybine Rusija sutartį, su paties Lenino ranka rašytu sveikinimu, kur Leninas suformulavęs sutarties pagrindą ir prasmę. Tai buvęs būsimos sutarties pirmasis punktas. „Mes nepakeitėme nė vieno jo kablelio“, — savo atsiminimuose rašo tų derybų dalyvis, Petras Klimas.

1940 metų įvykių kontekste ta sutartis buvo reikšmingas dokumentas.

Antanas Rukšėnas
Cleveland, OH

„MĖSOS TURGUS“ — NE LIETUVAITĖMS

Užuot kartu su Bronium Juodeliu apgailestave, kad iš „grožio karalaičių“ rinkimų „dingo gražuolės lietuvaitės“ („Draugo“ bal. 28 d. skaitytojų laišku skyrius), turėtume tik džiaugtis, kad pagaliau lietuvaitės prie tokių atgyvenusių „mėsos turgų“ nebeprisideda. Atėjo laikas pripažinti, jog visi žmonės yra savaip gražūs Dievo vaikai ir atsakyti anachronizmo juos į gražesnius ir ne taip gražius rušiuoti. Pagalvokime, kaip turi jaustis tos gražios mergaitės, kurios nelaimi. Užuo „paradavę“ sa-

vo „atributais“ prieš „teisėjus“, kuriems dažnai greičiau turėtų džiovintos slyvos rūpėti, lietuvaitės, kurios iš tikro visos yra labai gražios, randa daug įdomesnių ir svarbesnių užsiėmimų.

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

APIE POPIEŽIAUS NEKLAUDINGUMĄ

Š.m. balandžio 19 d. „Draugo“ vedamajame rašoma, kaip kovo 12 d. popiežius viešai atsiprašė už visos Katalikų Bažnyčios klaidas, daugelį tas atsiprašymas nustebino, o jaunesniuosius net sumaišė, nes tikėta popiežiaus neklaidingumu. Paliekama teologams paaiškinti. Tad tenka bent trumpai Katekizmo žodžiais paaiškinti.

Popiežius nėra visų sričių žinovas. Jis gali suklysti. Tačiau, kas kita yra tikėjimo ir dorovės srityje. Kai jis ką nors skelbia, kaip vyriausias Bažnyčios ganytojas ir tikinčiųjų mokytojas, kaip sakoma „ex cathedra“, tikėjimo ir dorovės klausimais, tuomet jis turi neklaidingumo dovaną. Šita privilegija naudojasi ir visuotinis Bažnyčios vyskupų susirinkimas, bet drauge su popiežiumi. Tą dovaną Kristus suteikė Petriui: „Ganyk mano avis...“, ir tuo patį jo įpėdiniams. Šitą tiesą aptarė ir paskelbė Visuotinis Vatikano I Susirinkimas 1870 m.

Kun. J. Sakevičius, MIC
Chicago, IL

AIŠKINIMO PAPILDYMAS

Balandžio 11 d. laidoje P. Vaičekauskas randa reikalo aiškinti, savaip spalvinti iš Lietuvos Čikagoje viešėjusio A. Lukšos kovo 30 d. pareiškimus lietuvių televizijoje. P. Vaičekauskui spaudoje šį įvykį keliant, manau, reikėtų kelių papildymų.

Pirma, nesutikčiau su P. Vaičekausko nuomone, kad minėtoje programoje svečias „labai sėkmingai išsakė savo mintis“. Buvo kitaip: pvz., nors ir dalyvaudamas kongreso rengimo vadovybėje, A. Lukša programoje maišėsi ir nežinojo, ar Lietuvai padaryti nuostoliai apskaičiuoti milijoniniais ar milijardinėmis dolerių sumomis. Programos pradžioje jis tik skaitė iš savo užrašų, jo atsakymai neatitiko

programos vedėjo klausimų. Apskritai, konkrečių duomenų apie kongresą programoje beveik neišgirdome. Liko neaišku, ar kongresas bus viešas, ar uždaras, ar tikimasi visuomenės (gal net išėmimo?) dalyvavimo, ir jei taip — kur ir kaip jį registruotis. Tiesa, pabaigoje prašė aukų.

P. Vaičekauskui taip pat rūpėjo „krūvinio Smetonos režimo“ posakis bei jį tai žiūrovų kilusi reakcija. Tai nėra, kaip P. Vaičekauskas „Drauge“ bandė mus įtikinti, A. Lukšos atsitiktinis padėties ironizavimas, bet pakartotinai naudojamas, grubokas — vadinkime — žodžiumas. Panašiu reikalu savo paties kovo mėn. rašytame laiške P. Vaičekauskas yra teigęs: „Nepaslapstis, kad A. Lukšos kalbos ir rašto stilius kai kada aštrokas — bet toks jau jo stilius“. Panašiai yra sielvartavęs ir LPKTS pirmininkas (pagal pareigas vadovybėje, už A. Lukšą vyresnis) bei šiuo metu ruošiamo tarptautinio kongreso pirmi-

ninkas P. Jakucionis: girdi, A. Lukšą pažįstantiems — tai ne naujiena; tik iš to nedarykite griežtų išvadų...

Tvarkant ar visuomenei aiškinant rimtus reikalus, būtina rimtai, atsakingai kalbėti. Tai ypač svarbu visuomeninių organizacijų vadovams ar užsienį vykstantiems atstovams. Taip pat dera žinoti, kam kalbama: P. Vaičekausko sovietinės propagandos teisinimo šiuo metu Amerikos lietuviams tikrai nereikia. Kai kurios TV programos žiūrovus pacioje pradžioje jau išpėja apie galimai užgaunantį vaizdus ar žodžius. Gal ir lietuviams, transliuojant ypatingą „stilių“ ar istorijos ironizavimą vartojančias asmenybes, reikėtų iš anksto žiūrovams pasakyti, kad girdimų teiginių neimtum už rimtą pinigą. Tuomet apsisieime ir be labai keistų aiškinimų apie „labai sėkmingus“ pareiškimus.

Antanas Dundzila
McLean, VA

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“
„DRAUGĄ“ atmintime savo testamentą.

A. + A. ZENONAS PETKUS

Mirė 2000 m. gegužės 6 d., 7:20 val. vakaro, sulaukęs 72 metų.

Gyveno Park Ridge, IL, anksčiau Čikagoje, Gage Park apylinkėje.

Gimė Lietuvoje, Marijampolėje. Gyveno Kaune. Amerikoje išgyveno 51 metus.

Nuliūdę liko: žmona Vanda Krasauskaitė; sūnūs Tomas su žmona Carolyn, Saulius su žmona Jūrate, Gytis su žmona Gracilda; dukros: Milda su vyru Frank, Asta su vyru Randy; anūkai: Keith, Mykolas, Antanas, Kristina, Jūlytė, Preanna; brolis dr. Romanas Petkus su žmona Dolores, sesuo Aldona ir jos vyras dr. Pranas Mažeika; dukterėčia Marytė Utz; sūnėnai dr. Jonas Mažeika, Petras Mažeika; svainės: Praurimė Ragienė ir jos vyras dr. Leonidas, Birutė Podienė.

Velionis pašarvotas antradienį, gegužės 9 d. nuo 2 iki 9 val. vakaro Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. Laidotuvės įvyks trečiadienį, gegužės 10 d. iš laidojimo namų 9:30 val. ryto a.a. Zenonas bus atlydėtas į Palaimintojo Jurgio Matulaitio misijos bažnyčią, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už Velionio sielą. Po Mišių a.a. Zenonas bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Vietoje gelių prašoma aukoti „Lietuvos Vaikų vilčiai“.

Nuliūdę: žmona, sūnūs, dukros, anūkai, brolis, sesuo ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

Scandinavian Airlines

A. + A. MARIA AUGAITIENĖ

Kur esi tu, tenai esu ir aš,
Kur būsi tu, tenai būsiu ir aš.
Tavo tauta bus mano tauta,
Ir tavo Dievas bus mano Dievas.
Kur mirsi tu, tenai mirsiu ir aš
Ir tenai būsiu palaidota.
Rutos knyga 1.16-17

Mirė 2000 m. gegužės 6 d. Riverside, CA, sulaukusi 85 metų.

Gimė Lietuvoje 1914 m. gegužės 15 d. 45 metus gyveno Waukegan, IL, vėliau Kalifornijoje. Nuliūdę liko: duklė Dalia, žentas John Hinshaw ir giminės Lietuvoje.

A.a. Maria 25 metus dirbo St. Therese Center gailėtingąja seserimi. Ji priklausė St. Bartholomew parapijai ir Amerikos Lietuvių Bendruomenei.

Velionė Maria bus pašarvota ketvirtadienį, gegužės 11 d. nuo 5 iki 8 val. vakaro Bradley laidojimo namuose, 10 th St., arti Sheridan, Waukegan, IL. Atsisveikinimas 7 val. vakaro.

Laidotuvės penktadienį, gegužės 12 d. Po šv. Mišių už Velionės sielą 10 val. ryto Holy Family bažnyčioje, 8 St. ir Lincoln, kurias atnašaus kun. William Zavaski, a.a. Maria bus palaidota Ascension kapinėse, Libertyville, IL.

Nuliūdę: Dalia ir John bei kiti giminės.

Tel. 847-473-3966

A. + A. Inž. JONAS LAZAUSKAS LUKAS

mirė 2000 m. gegužės 5 d., 9:50 val. vakaro, sulaukęs 79 metų.

Gyveno Beverly Shores, IN.

Gimė Lietuvoje, Vilkaviškyje. Amerikoje išgyveno 50 metų.

Velionis buvo vyras a.a. Reginos Liusės Lukas Grigaliūnaitės.

Nuliūdę liko dukros: Indrė, Guoda; sūnūs: Juozas, žmona Lindė, Linas, žmona Sylvia; anūkai: Erik, Neal, Jason, Amy; Nikolas, Peter; Kanadoje brolis Kazys su žmona Dana; dukterėčios Danutė, Giedrė su vyru Leonard bei jų vaikai Linda, Laura, Leonard Jr., bei giminės Lietuvoje.

Velionis pašarvotas antradienį, gegužės 9 d. nuo 3 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose. Laidotuvės įvyks trečiadienį, gegužės 10 d. iš laidojimo namų 9:00 val. ryto Velionis bus atlydėtas į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už Velionio sielą. Po Mišių a.a. Jonas bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Vietoje gelių prašoma aukoti Lietuvos studentų korporacijai „Plienai“.

Nuliūdusi šeima.

Laidotuvių direkt. Donal M. Petkus. Tel. 800-944-7600.

Pačiam tulpių žydėjime
Žvaigždžių takais Tu išklydai.
Pakeleis smilgą, ramunėlę lankoj
Marias Tu vienuos ir sielvarto palikai...

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. + A. Dr. inž. ANTANAS ŠKĖRYS

Š. m. gegužės 14 d. šv. Mišios bus aukojamos I. C. C. koplyčioje 10 val. ryto Putnam, CT, ir Lietuvoje.

Artimuosius prašome tą dieną prisiminti Velionį maldoje.

Žmona ir sūnus.

Mylimam Vyriui, Tėvui ir Seneliui

A. + A.

ZENONUI PETKUI

mirus, liūdime kartu su VANDA ir jos visa šeima. Mūsų nuoširdžiausia užuojauta seseriai ALDONAI MAŽEIKIENEI ir broliui dr. ROMUI PETKUI bei jų šeimoms.

Jolita ir Algirdas Biručiai

Severina ir Nardis Juškai

Genė ir Rimvydas Rimkai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Iki milijono Draugo fonde betruksta 25.000 dolerių. Reikia tik vieno stambaus mecenato, kad užbaigtume šį septynerius metus trukusį „Draugo“ dienraščio ateities užtikrinimo vą, surengtą tam, kad lietuvių išlaikymas išeivijoje būtų sėkmingai tęsiamas.

Vyresniųjų lietuvių centre „Seklyčioje“ gegužės 10 d. 2 val. p.p. bus ne eilinė popietės programa, o džiugi pavasario šventė. •Lietuvių operos valdybos pirmininko Vaclovo Momkaus pakviesinti atsilankys „Traviatos“ operos solistai – tenorai: Kęstutis Alcauskis ir Audrius Rubežius. Turėsime progos susipažinti ir pasigėrėti jų dainavimu. Nepraleiskite progos, atvykite ir pakvieskite savo draugus, kuriems nebuvo progos operos pasiklausyti. Bus ir bendri pietūs.

NUSKAMBĖJO ILGAI LAUKTOJI „TRAVIATA“

Gegužės 7 d. nuskambėjo 2000-ųjų Čikagos opera – Giuseppe Verdi „La Traviata“, surengta Morton gimnazijoje. Pagrindines partijas atliko dainininkai iš Lietuvos: Sigutė Stonytė (Violeta), Audrius Rubežius (Alfredas), Arvydas Markauskas (Alfredo tėvas), Kęstutis Alcauskis (Juozapas). Prieš spektaklį buvo pranešta, kad čikagiškiui Algimantui Barniškiui užkibus, Barono partiją taip pat dainuos svečias Kęstutis Alcauskis. Floros partiją atliko Genė Bigenytytė, Anninos – Nijolė Penikaitė, Gastono – Julius Savrimas, Daktaro – Vytautas Šimkus, Markizo – Vaclovas Momkus, Tarno – Pranas Olis. Spektaklį režisavo Eligijus Domarkas iš Lietuvos; dirigentas Alvydas Vasaitis; solistams talkino Čikagos orkestras ir Lietuvių operos choras. Gausiai susirinkusi publika spektaklį sutiko labai šiltai. Kitą savaitgalį muzikos mėgėjų laukia pooperinis koncertas.

„Draugo“ inform.

JEI DOMITĖS SENIENOMIS

Besiruošdami važiuoti į Lietuvą, apmastykite, ką norėtumėte ten pamatyti. Jeigu jums patinka antikvariniai daiktai, senos knygos, ženkliai, monetos ir kiti dalykai, būtinai užsukite pas B. Motuzą! Kaune.

B. Motuzos krautuvė – pilna gražiausių senų daiktų. Krautuvininkas gražiai patarnauja savo klientams ir yra didelis senienų žinovas. Turtinga jo surinktų dalykų parduotuvė įsikūrusi Rotušės a. 29, Kaune. **Valentinas Krumplis**

Pietūs, pavadinti „Mama tau“, ruošiami gegužės 14 d. 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje ir skiriami mūsų mamoms bei močiutėms. Muzikas Faustas Strolia su savo jauniausiais šeimos nariais atliks motinos dienos skirtą programą. Skaniai ir šaliai visus pavaišins Aldona Šoliūnienė. Reikia užsisakyti stalus ar vietas paskambinus tel. 630-271-9136. Pietūs ruošia Pal. J. Matulaičio misijos renginių komitetas.

Stasė Bacevičienė, Orland Park, IL, prie „Draugo“ prenumeratos mokesčio prijungė 100 dol. auką. Širdingai dėkui!

Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo M. Marijos seselių rėmėjų metinis narių susirinkimas šaukiamas birželio 4 d., sekmadienį. Susirinkimas prasidės 8 val. r. Mišiomis už gyvus ir mirusius narius Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke, po to vyks susirinkimas parapijos salėje. Susirinkime poetė Julija Švabaitė-Gylienė skaitys ištraukas iš savo kūrybos. Taip pat bus skaitomi valdybos pranešimai, ruošiami pusryčiai, laimėjimai, renkamas nario mokesčiai. Visi nariai ir svečiai maloniai prašomi dalyvauti.

Motinos diena Pal. J. Matulaičio misijos bažnyčioje prasidės Novena už gyvas ir mirusias motinas.

Lietuvos Vyčių 112 kuopos susirinkimas šaukiamas gegužės 16 d., antradienį, 7:30 val. v. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Bus rodomas filmas apie Motinos Marijos Kaupaitės gyvenimą. Visi (ne tik kuopos nariai!) kviečiami ateiti ir susipažinti su Vyčių veikla. Vyčiai raginami neužmiršti ir registruotis į Lietuvos Vyčių 87-ąjį Seimą, kuris liepos 27 d. ruošiamas Los Angeles, CA. Po susirinkimo bus kavutė ir pabendraavimas.

BALTIEČIAI NORĖTU SUSITIKTI VAŠINGTONE

Amerikos Baltų Laisvės lygos vykdomoji vicepirm. Angelė Nelsienė tos lygos vardu kreipėsi į JAV Valstybės departamentą Europos reikalams direktorių Walter Andrusyszyn, prašydama jį Baltuosiuose Rūmuose paruošti susitikimą su baltietišku organizacijų vadovais ir atstovais. Išklauses A. Nelsienės motyvuotą prašymą, Walter Andrusyszyn pradžioje grįžęs iš Vilniaus imtis pastangų sukviesiti Amerikos baltiečių susitikimą su administracija Vašingtone.

Gegužės 7 d. Pal. J. Matulaičio misijos bažnyčioje Sutvirtinimo sakramentą priėmė: Ž. Badaraitė, Ž. Gedrimaitė, E. Gintautaitė, G. Jonikaitė, N. Masiulytė, A. Mikenaitė, V. Milūnaitė, V. Petroliūnaitė, K. Petkutė, L. Poskotimaitė, Ž. Šaulytė, K. Vaznelytė, N. Aleksa, G. Bielskus, J. Dusevičius, K. Gurauskas, J. Gylis, T. Mačiulis, A. Navickas, A. Novak, J. Palionis, P. Platakis, V. Sidrys, T. Umbrasas, M. Schneider. Pal. J. Matulaičio misija dėkoja vyskupui Pauliui Baltakiui, specialiai atvykusiam suteikti šį sakramentą, ir Rimai Sidrienei, apsiėmusiai paruošti vaikus.

Brighton parke, Marijos Nekalto Prasidėjimo mokyklos prieangyje, 4420 S. Fairfield Ave., gegužės 14 ir 21 dienomis nuo 9:30 v.r. iki 1 v. p.p. vyks JAV LB XVI tarybos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo atstovų rinkimai. Brighton Parko apylinkės LB valdyba prašo visus lietuvius šiuose rinkimuose gausiai dalyvauti. Gegužės 21 d. galėsite ne tik balsuoti, bet ir skaniai pavalgyti valdybos paruoštais pietumis. Abi dienas bus renkami parašai prašant suteikti amnestiją nelegaliai Amerikoje gyvenantiems imigrantams.

Našlių, našliukų ir pavienių klubo susirinkimas vyks gegužės 12 d., penktadienį, 1 val. p.p. Šaulių salėje, 2417 W. 43rd Str. Po susirinkimo bus vaišės.

ŠVĖSIME KAPŲ PUOŠIMO ŠVENTĘ

Vyskupas Povilas C. Marcinkus, kun. Jonui Kuzinskui koncelebruojant, aukos iškilmingas šv. Mišias Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse kapų puošimo-mirusiųjų prisiminimo dieną, pirmadienį, gegužės 29 d. Giedojimui vadovaus muz. Fausto Strolia vedamas Lietuvos Vyčių choras.

Šventės programa kapinėse prasidės 10:15 val. ryto procesija į Mišiomis numatytą vietą lauke. Po Mišių, kaip visuomet, prie kapinių Steigėjų paminklo 12 val. vyks trumpos visuomeniškos išklmės, jau daugelį metų ruošiamos Kapų sklypų savininkų draugijos ir Bendruomenės pasauliečių komiteto, garbės sargyboje dalyvaujant šauliams, jūr šauliams ir ramovėnams. Čia kovose už laisvę žuvę kariai ir partizanai, o taip pat šių kapinių steigėjai bei jose palaidotieji bus pagerbiami kun. Jono Kuzinsko maldomis, atitinkančiomis pasauliečių žodžiu, vainiko padėjimu, giesme „Marija, Marija“, JAV ir Lietuvos himnais. Visi kviečiami dalyvauti šv. Mišiose, visuomeniškoje išklmėje ir po jų aplankyti artimųjų ir draugų kapus.

Daiva K. Valaitis, Evans-ton, IL, parėmė dienraštį „Draugą“ 100 dol. auka, kuri labai įvertinama. Reiškiame padėką!

Šakiečių klubo narių pusmetinis susirinkimas įvyks gegužės 10 d. 1 val. p.p. Šaulių namuose (2417 W. 43 Str., Chicago). Visus klubo narius kviečiame dalyvauti!

Atslysta

paminėti

„Lituanistika“, 2000, Nr. 3. Lina Anuzytė rašo apie Lietuvos metriką, kaip apie šaltinį ikistatutinio laikotarpio testamentinio paveldėjimo reguliavimui tirti. Kalbama apie LDK kanclerio Mikalojaus Radvilos klientus-karališkuosius sekretorius. Lietuvoje aptikti vaškuotų lentelių pėdsakai. Tradiciniai linkėjimai valgantiesiems; „normin“ ir „nenorminis XVII a. Rytų Lietuvos (Vilniaus vyskupijos) raštų kalbos daiktavardžių linksniavimas, pasvarstymai „Bendrinės lietuvių kalbos žodyno“ kompiuterizavimo klausimu ir kt. Tiražas 400 egz. A. Goštauto 12, 2600 Vilnius.

„Trimitas“, 2000, Nr. 4. Pateikiama Šaulių sąjungos štabo centro valdybos veiklos ataskaita už laikotarpį nuo š. m. kovo 1 iki balandžio 3 d. Dim. plk. lt. E. M. Jakimavičiaus straipsnyje svarstoma, kaip turėtų būti vykdomas visuotinis pilietinis pasipriešinimas. Šaulių sąjungos vadas plk. J. Gėtas susitiko su Kauno apskrities šauliais. Vladas Kuzmickas iš Dusetų rašo, kad senieji šauliai tapo pajuokos objektu, o jaunimas nenoriai tampa šauliais. Visoje Lietuvoje šauliai šventė Kovo 11-ąją. Pristatoma Šaulių apskrities gen. P. Plechavičiaus šaulių rinktinė. Paskirtas jaunųjų šaulių vadas. Švenčiamas kariuomenės atkūrimo dešimtmetis ir kt. 1941-ųjų sukilimo akimirkos. Prisimenamas generolas P. Kubiliūnas. Laisvės al. 34, LT-3000 Kaunas.

„Filosofija. Sociologija“. 1999. Nr. 2. P. Butkus rašo apie ankstyvojo Antano Maceinos kultūros filosofijos ontologinius pagrindus. J. Pivoriene nagrinėja fiziškai negalių asmenų įsijungimo į visuomenę problemas. Lietuvos „Socialinės pedagogikos“ skyrelyje L. Rupšienė nenorą mokytis tiri kaip socialinių pedagoginių reiškinių. „Kronikoje“: atsisveikinimas su humanitarinių mokslų daktaru Jonu Macevičiumi; sveikinimai 70-mečio proga sociologui Antanui Kličiui; žinutė apie konferenciją „Tiesa, galia, solidarumas“. Tiražas 310 egz. A. Goštauto 12, 2600 Vilnius.

Skelbimai

x Karaliaučiaus srities lietuviškų mokyklų paramai per Mažosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje auکو: \$200 – Angelika Dudenas. \$100 – Adolfas Brinkis. \$50 – Algirdas ir Regina Dapka. \$40 – Leo Bagdonas. \$25 – Stasys Kungys; Stasys Martinkus; Eugene Vilkas. \$20 – Tadas Bauza; Pranas ir Ona Michelevičiai; Rūta Penkiūnas; Aldona Venckūnas. \$15 – Elena Sniegaitis. \$10 – Julija Vailokaitis; Rūta Mononenko. Dėkojame visiems rėmėjams. „Karaliaučiaus krašto lietuvių“, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL 60540-7011. (Skelb.)

Naudojami pinigai per TRANSPAK Padedam persikraustyti į Lietuvą Tel. 1 773 838 1050

B. Motuzas savo antikvarinių daiktų parduotuvėje, Kaune, Rotušės a. 29.

Netikėtai šaltą, apsnigtą ir apledėjusią balandžio 8 d. „Saulutės“, Lietuvos Vaikų globos būrelis, siuntinius į talpintuvą krauti padėjo Elena ir Stasys Laurinaičiai, Audra, Paulius, Daiva, Aleksas ir Daina Siliūnai, Raminta, Paulius ir Algirdas Marchotai, Rėda Plūrienė, Ramunė Račkauskienė, Artūras Bieliauskas, Vladas Ruzga, Dalia Blekiene, Stasė Rudokienė, Milda ir Zenonas Vieračiai, Antanas Vyčius, Jonas Krumplys, Bronė Zablockas, Marytė Zablockienė, Algis Kronas, Juozas Polikaitis, Verneris Balandis, Algis Jonynas ir Justinas Riškus.

Nuotr. Indrės Tījūnėlienės

„ŠYPSENĖLĖ“ NEŠA VILTĮ

Pavasario žiedais aplipo obelaitės, skleidžiasi alyvų kekių aromatas, o per vandenyną tebekeliauja laiškeliai iš Lietuvos.

Penkių vaikų motina rašo: „Noriu iš visos širdies padėkoti 'Saulutei' už suteiktą paramą 1997 ir 1998 metais. Mūsų šeima už tuos pinigus įsigijo drabužėlių ir berniukui naują lovytę. Jeigu būtų kokia galimybė, gal galėtumėt ir šiais metais paremti mūsų šeimą. Dvi mergaitės jau pradėjo lankyti mokyklą, o sūnus irgi ruošiasi tapti pirmoku. Vyras metai laiko bedarbis. Neliko darbo. Mūsų bedarone esame viintelė daugiavaikė šeima. Labai reikėtų skalbimo mašinų...“

Irena Judeikienė Šilalės „Carito“ reiškia padėką „Už pinigus, kuriuos iš Jūsų gavome. Jie labai reikalingi, nes šiuo metu daugelis atsidūrė krizinėje padėtyje, dėl buitinių ir kitų paslaugų nuolatinio brangimo. Ypač reikalinga parama tiems, kurie serga ir turi mažas pajamas, o gydymas labai brangus. Jiems bei daugiavaikėms šeimoms ir našlaičiams skiriame iš Jūsų gautas lėšas“...

Iš Obelių dėkoja geradariams: „Ne vieną kartą sušildyti Jūsų 'Saulutės' džiaugsmės ir džiuginom kitus... Visi tie, kurie savo vargelyje pajutom Jūsų visų meilę ir rūpestį, esame Jums dėkingi...“

Vaiko su fizine negalia motina rašo iš Kauno: „Rašau Jums, norėdama padėkoti už paramą, kuri pasiekė mus sunkiu laikotarpiu. Mes — tai aš ir 2 mano sūnūs. Vaikų tėvas — žmogus, bijantis problemų, paliko mus vienus rungtis su gyvenimu taip, kaip sugėbame...“

Kovo mėnesį į Vilniaus „Litexpo“ parodų sales sugužėjo minios žmonių. Šeimos su vaikais nepabūgo mokėti po 8 Lt už asmenį, kad apžiūrėtų kosmetikos parodą „Pelenė“ ir įsigytų pasaulinių firmų moderniausių gaminių. Nors tai — atgaivintas „anų laikų“ paprotys, kovo 8-tąją šposaujant buvo švenčiama „Moters diena“. Kad moteris pasveikintų, vyrai pirkė gėlių puokšteles, o solenizantės darbavosi virtuvėje savo šventės proga ruošdamos gardžius pietus vyrams.

Taigi ir Lietuvoje gyvenimas rieda pirmyn, pindamas ašaras su šypsenom. Stengdamasi nušluostyti vieną, kitą ašarą, pašalinti gyvenimo kelyje užtiktus grumstelius, suteikti vilties sulaukti rytojaus, „Saulutė“, Lietuvos Vaikų globos būrelis, renka lėšas, siunčia siuntinius suaukotų rūbų,

batų, žaislų, patalynės, higienos bei mokslo reikmenų. Visa tai tik gerųjų savanorių talkos deka. Labdara patių narių ar patikimų bendradarbių perduodama remiamoms šeimoms, vaikų globos namams.

Balandžio mėnesį „Saulutei“ atstovaujantys JAV kariškiai Bob Duda ir Ginger Houghton į Lietuvą nuvežė medikų delegaciją — chirurgų, psichologų, akių ligų specialistų, stomatologų, kurie ne tik skaitė paskaitas, bet ir asistavo sudėtingose operacijose. Kiekvienas medikas Kauno ligoninėse pakonsultavo apie 100 pacientų. Pasak R. Dudos, šio apsilankymo dėka Kauno gydymo įstaigos iš JAV gaus medicininės įrangos apie 120 mln. litų vertės. Visas medikų kelionės išlaidas apmokėjo JAV gynybos įstaiga. Kelionė koordinuota su JAV ambasada Vilniuje, U.S. State Department bei Sveikatos ministerija Lietuvoje.

„Saulutės“ pavasario lėšų rinkimo vajui talkinti iš Lietuvos atvyksta trylikmetė dainininkė Neringa Nekrašiūtė ir jos mokytoja Laima Lapkauskaitė. Jų koncertai „Šypsenėlė“ vyks gegužės 24 d. Daytona Beach, gegužės 28 d. Čikagoje ir birželio 4 d. Detroite.

Laima Lapkauskaitė gimė Kybartuose. Kaune J. Gruodžio muzikos mokykloje studijavo dirigavimą ir solinį dainavimą, po to studijavo Vilniaus Valstybinėje konservatorijoje. Įkūrus Marijampolės muzikos mokyklos vaikų chorą „O lia lia“, Laima išgarsėjo ir kaip kompozitorė, nes dainas daugiausia rašo pati.

Neringa Nekrašiūtė lanko Marijampolės vidurinę mokyklą. Mokosi groti smuiku. Nuo 1992 m. ji dainuoja Mari-

jampolės muzikos mokyklos vaikų chore. Jaunoji Neringa jau yra tarptautinių konkursų laureatė, dalyvauja televizijos laidose. Neringa turi metais jaunesnį broliuką Vytenį.

Čikagoje su viešniomis iš Lietuvos programoje dalyvaus Dalios Gedvilienės Jaunimo centre repetuojantis vaikų choras „Lakštutė“. Dalia su šeima iš Lietuvos atvyko prieš 5 metus ir aktyviai įsijungė į vietinę lietuvišką veiklą. Vidurinėje mokykloje buvo įstojusi į pusiau slaptą organizaciją „Eucharistijos bičiuliai“, kurios vienas globėjų buvo kun. J. Zdebskis. Dalia studijavo dirigavimą J. Gruodžio muzikos mokykloje. Muzika domėjosi nuo 7 metų amžiaus, išmoko groti akordeonu, skambinti pianinu. Atvykusi į Čikagą, Čikagos lituanistinėje mokykloje Jaunimo centre pradėjo dirbti muzikos mokytoja. Su vyru Kazimieru Dalia augina Agnutę ir Karolį, bet jau suspėjo įsigyti ir bakalaurų laipsnį, kad galėtų dirbti amerikiečių mokyklose.

Būnant Vilniuje buvau pakviesta į prezidentūroje vykstantį vaikų gerove besirūpinančios komisijos pasitarimą. Buvo patvirtinta, kad kaimo vaikams yra ypač sunku pasiekti mokyklas. Ryžomės padėti įsigyti autobusėlių, kurie į mokyklą vežtų vaikus, ypač vaikus su negalia. Vieno autobuso kaina — apie 8,000 dol.

Dėkojame visiems, nepailsintai prisidedantiems padėti Lietuvos vaikams ir linkime, kad su atsibundancia gamta atbustų ir Lietuvos ekonomika, sumazėtų bedarbių, kad kiltų dora ir galimybė kiekvienam vaikučiui augti mylinoje, saugioje šeimoje.

Indrė Tījūnėlienė

„Saulutės“ siuntinius, siunčiamus į Lietuvą, padėjo krauti Dalia (Urbutytė) ir Marius Stropai bei jų dukrytės Viktutė ir Jultytė.

Nuotr. Indrės Tījūnėlienės